MŪSŲ PASTOGĖ

AUSTRALIAN-LITHUANIAN WEEKLY—"OUR HAVEN" AUSTRALIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS SAVAITRAŠTIS

Registered at the G.P.O. Sydney, for transmission by post as a news paper.

LEIDŽIA: AUSTRALIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS KRAŠTO VALDYBA.

Redaktorius: Julius Veteikis. Redakcijos adresas: 24 Lovoni St., Cabramatta, N.S.W.

PRENUMERATA
Ištisiems metams—£ 3.0.0.
Pusei metų—£ 1.10.0
Trims mėnesiams £ 1.0.0.
Atskiras nr. — 1/6. N. Zelandijoje ir Anglijoje kaina ta pati. Kituose kraštuose - £ 4.0.0 metams.

SKELBIMAI
1 colis per vieną skiltį—10/-
Skelbimų kaina vienai teksto eilutei arba jos vietai—1/6.
Nuolatiniams skelbimams teikiama nuolaida.
Už skelbimų turinį neatsakoma.

PRENUMERATA ADRESUOJAMA:
Box 4558, G.P.O. Sydney, N.S.W.
Administracijos tel. YX 9062

Nr. 37 (491). Dešimtieji metai.
SYDNEJUS, 1958 m. rugsėjo 15 d.

SIUNTINIŲ REIKALU

Daugumas Australijos lietuvių žymią savo uždarbių dalį skiria siuntiniams į Lietuvą. Tatai girtinas ir skatintinas reiškinys, nes mūsų broliai Tėvynėje tikrai išgyvena sunkius laikus. Ypačiai reikalingi paramos Sibire vargstantieji ar iš jo po ilgų nelaisvės metų invalidais grįžusieji.

Siuntinių siuntimo firmų, kaip matome iš laikraščiuose dedamų skelbimų, yra tikrai daug ir įvairių. Nemažai šiame reikale tarpininkauja ir mūsų tautiečiai visuose didesniuose Australijos centruose.

Dėja, "M.P." redakcija ir valdomieji bendruomenės organai gauna visą eilę nusiskundimų, kad kaikurios siuntinių siuntimo bendrovės paima už siuntinių persiuntimą (įskaitant įmuitavimą) tokius mokesčius, kurie siuntinį žymiai pabrangina.

Šia proga norima tautiečius painformuoti, kad jie būtų itin atsargūs, pasirinkdami persiuntimo firmas. Nors tatai ir yra privataus biznio rėmuosna įjungta prekyba, tačiau ji yra tokia lanksti, kad viena firma sugeba tą patį siuntinį pasiųsti žymiai pigiau, nei kita. Šitai daugiausia pareina nuo to, kaip siuntimo firma įkainuoja supirktas prekes, o nuo įkainavimo pareina ir muitų mokesčio dydis.

Patartina, kad siuntėjas iš firmos atstovo, kur nuneša savo siuntinį, paprašytų minimalinių įkainavimo tabelių, kurias centrinės firmos išsiuntinėja savo atstovams. Taip pat reikia reikalauti ir įmuitavimo sąrašų, nes kaip skunduose pažymima, vieni (pavyzdžiui) vilnonius siūlus muituoja tik 50 proc., o kiti net 100 proc. jų vertės.

Kad siuntėjas patikrintų savo firmos sąžiningumą, jis turi paprašyti siuntinio gavėjo Lietuvoje, kad jam atsiųstų Vilniaus muitinės faktūrą. Iš jos, kur įmuitavimo išlaidos bus atžymėtos švedų kronomis, galima padaryti palyginimą su paimta pinigų suma ir pasidaryti išvadas. Nusiskundimuose pažymima, kad kartais not apie 10 ar daugiau svarų būna atžymėta Vilniaus muitinėj mažesnė muitų suma, lyginant ją su siuntimo firmos paimtąja. Čia jau, aišku, reikalas nėra tvarkoje. Palyginimo apskaičiavimui reikia imti šį piniginį santykį: 1 australiškas svaras yra lygus apytikriai (būna labai nežymių svyravimų pinigų keitimo procedūroj) 11,6 švedų kronoms.

Pigesnių ar brangesnių firmų nurodinėjimas skaitytojams, kaip kaikuriuos nusiskundimuose prašoma, nėra laikraščio uždavinys. Šio kelio gali patys siuntėjai pasijieškoti, ypač kad įvairios firmos deda savo skelbimus į daugelį laikraščių, kur galima rasti ir jų adresai, ir net telefonai.

Taigi dar kartą pabrėžtina, kad siuntėjai jieškotųsi tokių firmų, kurios pigiausiu keliu jų siuntinius gali pasiųsti.

★ Tol. Rytų SEATO pakto sąjunginių valstybių (Anglijos, Prancūzijos, N. Zelandijos, Australijos, Filipinų, Tailando ir Pakistano) kariniai ekspertai susirinko posėdžio aptarti Tol. Rytų padėtį. Amerika pakartotinai perspėjo Kinijos komunistus nesimesti į avantiūrą.

KELIOS AKTUALIJOS

REIKALAUJA Į BŪSIMOS JUNGTINIŲ TAUTŲ RUDENS SESIJOS DARBOTVARKĘ ĮRAŠYDINTI IR RYTŲ EUROPOS KLAUSIMUS.

Kai Jungtinių Tautų nepaprastoji sesija rugpiūčio mėnesį apsiribojo tik Artimųjų Rytų klausimu, išspręsdama jį taikia, arabų valstybių bloko pasiūlyta rezoliucija, apie kitus klausimus toje sesijoje nebeteko kalbėtis. Apie 80 valstybių, atstovaujamų Jungtinėse Tautose, stebėtinu būdu vienbalsiai nutarė pavesti JT generaliniam sekretoriui tiesioginėmis derybomis Artimuose Rytuose išlyginti esamus nesusipratimus ir sudaryti tokią padėtį, kad išlaipintos Libane ir Jordane amerikiečių ir anglų kariuomenės vėl galėtų pasitraukti. Nutarimas taip pat pabrėžia arabų kraštų teisę į nepriklausomybę ir pasisako už sienų neliečiamybę.

Pavergtosios Rytų ir Vidurio Europos tautos su pavydu gali žiūrėti į tokias vienbalses rezoliucijas, kuriomis arabų tautoms užtikrinama nepriklausomybės, bet apeinamas faktas, kad yra valstybių, kaip Lietuva ir kitos, kurioms atgauti nepriklausomybę trukdo kaip tik karščiausieji arabų tautų nepriklausomybės užtarėjai (Sovietų Sąjunga ir kt.)

Pavergtųjų Europos Tautų (PET) organizacija daro žygių, mums rūpimus klausimus įrašydinti į Jungt. Tautų rudens sesijos darbotvarkę, ir jau yra valstybių, kurios pasižadėjo tuos žygius paremti. Jau gauti palankūs atsakymai iš kelių vyriausybių galvų, su pažadu paremti pavergtųjų tautų reikalą Jungtinių Tautų pilnaties sesijoje.

Toje rudens sesijoje, tikriausia, bus svarstomas ir Vengrijos klausimas. Labai galimas dalykas, kad diskusijos tuo klausimu išsiplės ir į kitų Vidurio ir Rytų Europos kraštų klausimus. Jau dabar nekurie diplomatai tai numato.

Pabaltijo klausimas keliamas tai vienu, tai kitu atveju, ir tarptautinėse diskusijose. JAV užs. reik. ministeris J.F. Dulles rugp. 18 d. New Yorke, buv. karo dalyvių mitinge, plačiai kalbėjo apie taiką, "pagrįstą teise ir teisingumu". Ypač palietė sovietinę agresiją Rytų Europoje. Priminė Stalino-Hitlerio paktą pasidalinti Rytų Europos kraštais. Dulles t.k. pasakė:

"Lietuva, Latvija ir Estija iš pradžių buvo įviliotos į savitarpės pagalbos paktą, o vėliau priverstinais balsavimais jos liko prarytos. Buvo siekiama pasidalinti visais Eurazijos kraštais."

Tai ne pirmas toks Amerikos ir kitų valstybių vadovaujančių asmenų pasisakymas. Tokių pasisakymų būta jau labai daug. Deja, iki šiol vis dar nebuvo ryžtasi Pabaltijo tautų klausimą išvesti į tarptautinę areną, į Jungtines Tautas. Vienais tik simpatijų pareiškimais Pabaltijo tautų nepriklausomybė nebus atgauta. Vis dėlto malonu, kad tos tautos nors prisimenamos. PET generalinis komitetas nutarė pasiųsti užsienio reikalų ministeriui Dullesui padėkos laišką, ta proga pabrėžiant, kad jo, ministerio, samprotavimai kaip tik turėtų versti JAV vyriausybę kelti mūsų problemą Jungtinėse Tautose.

PALECKIS NEPATARIA SKUBĖTI GRĮŽTI Į LIETUVĄ

Lietuvos aukšč. tarybos prezidiumo pirmininkas ir Sovietų Sąjungos aukšč. tarybos prezidiumo p-ko pavaduotojas Justas Paleckis Vilniaus "Tiesos" rugpiūčio 17 dienos laidoje rašo apie savo ir sovietinės delegacijos dalyvavimą 47-je Tarpparlamentinėje konferencijoje Rio de Janeiro (Brazilijoje). Šį kartą jis nebuvo sovietinės delegacijos pirmininkas, o tik narys. Anksčiau keliais atvejais jis sovietinei delegacijai vadovaudavo. Tačiau jis tebėra Tarpparlamentinės sąjungos vykd. komiteto ir tarybos narys, be to įeina ir į politinę-organizacinę komisiją. Sovietinei delegacijai šį kartą vadovavo A. Volkovas.

Paleckis skundžiasi, kad "reakcinė buržuazinė spauda" parodžiusi "kraštutinį neobjektyvumą ir nenuoseklumą". Girdi, laikraščių dauguma "pūtė ir propagavo" tai, ką kalbėjo Amerikos, Anglijos ir kitų Vakarų šalių atstovai, o nutylėdavo ir iškraipydavo "rimtas ir svarbias" mintis, kurias pareikšdavo "pažangieji delegatai". Toliau Paleckis nusiskundė, kad konferencija atmetė sovietinį pasiūlymą įtraukti į dienotvarkę Artimųjų Rytų klausimus. Net ir "nekalta" rezoliucija pasaulio taikos klausimu nepraėjusi. Tik džiaugiasi, kad konferencija pasisakė už viršūnių konferencijos sušaukimą.

Apie savo lankymasi Sao Paulo lietuvių subuvime ir ten pareikštas mintis Paleckis tame savo rašinyje nieko neužsimena.

PALECKIS TARP BRAZILIJOS LIETUVIŲ

Kaip žinoma, po konferencijos Rio de Janeiro mieste, Paleckis atvyko į Sao Paulo, kur gyvena lietuvių. Čia vengrų klube susitiko su keliais šimtais lietuvių. Vietos lietuviai komunistai jo pagerbimui buvo surengę vakarienę, bet į ją atsilankė ir nemažas skaičius nekomunistų, jų tarpe du kunigai. "A.L.B." pranešimu, Paleckis pagyręs Brazilijos lietuvių pažangą, bet patareęs "bent tris metus niekam negrįžti Lietuvon, kadangi su grįžusiais iš Argentinos, Urugvajaus ir kitų šalių yra daug vargo: Jiems užleisti naujai pastatyti namai, o Lietuvos darbininkai vėl turi laukti... "Klystą tie, kurie mano, kad Lietuvoje upės teka pienu, o kisielius krantuose. Trėmimus Sibiran Paleckis pavadinęs gyventojų perkeldinimu. Lietuva per karą netekusi pusės milijono žmonių. Dabartinė padėtis buvusi neišvengiama.

Paleckiui esant Rio de Janeiro, kun. Ragažinskas telefonu kreipėsi į jį, gyvenantį puošniame viešbutyje "Gloria", teiraudamasis dėl Sibiro tremtinių. Paleckis atsakęs, kad "jau beveik visi tremtiniai sugrįžo", "Bet mano motina dar Sibire", pasakęs kun. Ragažinskas. "A, tai gal koks nesusipratimas", atsakęs Paleckis.

Papildomomis žiniomis iš Pietų Amerikos, Paleckis Sao Paulo lietuvių subuvime dar pasakęs, kai sąlygos Lietuvoje pagerėsiančios, kai gyventojai būsią aprūpinti butais, "mes atversime plačiai Lietuvos duris ir priimsime išskėstomis rankomis visus grįžtančiuosius." Gi tuo tarpu esą reikalinga kiekvieną atvejį svarstyti atskirai, tiriant, ar grįžtantysis turi Lietuvoje giminių, kokį darbą moka, ar norės pastoviai kurtis. (Kaip žinoma, dalis grįžusiųjų yra nepatenkinti gyvenimu Lietuvoje ir prašosi leisti grįžti į užjūrio kraštus, o kai jiems neleidžia, piktinasi ir pasidaro sovietinio režimo priešai). Paleckis pats pasisakęs, kad grįžusiųjų tarpe yra tokių, kurie nori vėl iš Lietuvos išvažiuoti.

Paleckis atsakęs ir į kai kuriuos klausimus:

Bažnyčių klausimu: Tarybinėje santvarkoje bažnyčia esanti atskirsta nuo valstybės ir mokyklos. "Mes turime svarbesnių reikalų, negu maldaknyges spausdinti, o be to, mūsų režimas religiją laiko pažangos stabdžiu ir todėl mes tokiems dalykams pinigų nemėtome. Užsienio lietuvių spauda labai daug lėšų išleidžia šmeižti tarybų valdžią Lietuvoje. Tegul ji sumažina tas išlaidas ir Jums atspausdins maldaknygių."

Dėl siuntinių į Lietuvą. Ten tik vaistų dar trūkstą, o kitų visokių reikmenų esą visiems užtektinai. "Jūsų giminės Lietuvoje, jų prašydami, Jus išnaudoja ir todėl tarybų valdžia įvedė tokią tvarką, kad jei kas gali siųsti siuntinį, tai gali už tą siuntinį susimokėti ir muitą".

Dėl tremtinių į Sibirą. Paleckis atsakęs, kad ištremtieji buvo valdžios ir liaudies priešai. Jie norėję padėti vokiečiams ir todėl artinantis karui turėję būti pašalinti. Girdi, per prancūzų revoliuciją giliotina buvo kertamos galvos, "o mes tik perkeliame tokius žmones į kitą vietą". Dabar nesą trėmimų, o tik "perkėlimų į kitą vietą".

Subuvimo pabaigoje įvyko dar mažas incidentas tarp tėvo Bružiko ir Paleckio. T. Bružikas Paleckiui priminęs, kad savo laiku Paleckis Lietuvoje davęs įsakymą jį (Bružiką) suimti. Be to, prašė paleisti seserį iš Sibiro. Įsikišus tvarkdariams, incidentas buvo likviduotas.

E.

AMERIKOS ATOMINĖS ENERGIJOS EKSPERTAI

Iš kairės dešinėn: Dr. Robert F. Bacher, Kalifornijos Technologijos Instituto fizikos, matematikos ir astronomijos laboratorijų pirmininkas; Dr. Ernest L. Lawrence, Kalifornijos universiteto radijavimo laboratorijos direktorius ir Dr. James Brown Fisk, Amerikos atominės energijos komisijos narys.

Šie trys vyrai vedė ilgus pasitarimus su sovietų mokslininkais Ženevoje dėl atominių bandymų sustabdymo ir efektyvios jų kontrolės. Kaip žinome, pereitą savaitę tie pasitarimai baigėsi rekomendacija vyriausybėms: sustabdyti atominius bandymus, nurodant visame žemės rutulyje kontrolės postus. Tokių postų numatyta įrengti net ir Sov. Sąjungoj ir Kom. Kinijoj.

ŠALTASIS KARAS VYKSTA TOLIAU

Sovietų Sąjunga nuo pat karo pabaigos tebesideda "taikos gynėja". Dar vykstant Korejos karui, kuris Sov. Rusijos buvo išprovokuotas ir remiamas ir kuris taip pat baigėsi paliaubom, Maskva buvo užsukusi akciją rašydintis "taikos peticijas" ir rinktis į "taikos kongresus". Po Stalino mirties mestas koegzistencijos šūkis, nublukęs dėl Vengrijos teroro, kaip nubluko ir anos "taikos peticijos". Dabar griebtasi dar naujos akcijos: protestų prieš atominius bandymus, kuriuos Sov. Sąjunga pas save neva panaikinusi. Tai nauja šaltojo karo fazė, paremta tvirtinimu, esą atominiai bandymai sudarą žmonijai grėsmę.

Atominių bandymų kenksmingumo klausimas mokslininkų dar ginčijamas. Dr. Ed. Teller, vandenilio bombos išradėjas, yra pareiškęs, kad gąsdinimai tokiais bandymais yra perdėti. Bet ne čia visa esmė. Sovietam svarbu sukelti žmonių mases prieš gamybą tokių ginklų, kuriuos jie patys gamina ir turi, bet kurie kitų rankose jiem būtų mirtingi. Tad išmušti juos iš kitų rankų yra didžiausias Maskvos siekinys, jos šaltojo karo didžiosios kautynės.

Siekinys šaltojo karo yra dvejopas: bolševikai siekia visam laikui pasilaikyti tas žemes, kurias užgriebė ir pasilaikė po praėjusio karo, nenorėdami taikos sutarties rašydintis ir iš žemių pasitraukti; antra, jie siekia sukelti pasaulio opiniją prieš Amerikos ginklavimąsi atominiais ginklais, patys juos turėdami. Tai neštų bolševikam persvarą.

Iš tikrųjų, kam pavyktų iš kito atimti atominį ginklą, tasai laimėtų ir atominį karą, be paties karo.

● **BRAZILIJA PASISTATĖ SOSTINĘ,** kuri vadinsis tiesiog Brazilija, ir jau nuo 1959 balandžio 1 d. į ją perkelia savo įstaigas. Naujoje sostinėje yra viena gatvė — Tautų alėja, 12 kilometrų ilgio, kurioje bus sutelktos svetimų valstybių atstovybės. Kiekvienai atstovybei Brazilija davė po du ha. žemės. Sklypą gavo ir Lietuvos atstovas Brazilijoje dr. Frick Meyeris. Lietuvos sklypas yra šalia Indijos.

Savaitės Žinios

ĮTAMPA AUGA TOL. RYTUOSE

Situacija, kovojant dėl Quemoy salos, ne gerėja, bet nuolat tempiasi. Kinijos komunistai sustiprino savo pakrančių artilerijos ugnį iki tokio stiprumo, kad šioje saloje esantys nacionalistų kariuomenės didelis garnizonas faktinai liko atkirstas ir negalimas aprūpinti laivais. Sustiprinimai ir maistas mėtoma iš lėktuvų.

Yra patikimų žinių, kad amerikiečių laivynui esąs duotas įsakymas pralaužti šią blokadą, lydint nacionalistų laivus ir remiant jų kelionę stipriais aviacijos daliniais. Esą, gautas iš Vašingtono įsakymas šaudyti į Kinijos žemyną, jei ir Amerikos laivyno vilkstinę komunistai bombarduos savo artilerija.

Kiniečiai kaltina Ameriką, kad jos žvalgybiniai lėktuvai nuolat sukiojasi ant kinų pajūrinių miestų. Tuo tarpu į juos dar nešaudo, bet tik protestuoja.

Žymus Amerikos politinis komentatorius Alsopas skelbia, jog jis turįs pilnai patikrintų žinių, kad Amerikos bazėms Tol. Rytuose esąs duotas parėdymas tuo atveju, jei komunistai užkabins Amerikos pajėgas, atsakyti pilna jėga, panaudojant ir atominius ginklus.

★ **Australijos min. pirm. Menzies ir N. Zelandijos min. pirm. Nash pareiškė, kad kilus karui tarp Raud. Kinijos ir Amerikos, šiedu kraštai, pagal SEATO paktą, neprivalą pastarajai padėti.**

★ **D. Britanija po sėkmingų tarpkontinentinių raketų bandymų Woomeroje mananti paleisti satelitą į erdves.** Pagal tiekimo min. Jones pareiškimą, tas satelitas būsiąs visais atžvilgiais vertingas.

★ **Kipro saloje padėtis nė kiek negerėja.** Vis dar vyksta užmušinėjimai ir bombų sprogimai.

Pranešama, kad iš pasitarimų Anglijoj vėl grįžta salon gubernatorius, kuris, esą, atsiveža griežtas instrukcijas. Be to, saloje įsikūrė slapta britų teroristinė organizacija, kuri savo atsišaukime apkaltina salos graikus ir žada pradėti revanšinius teroro aktus.

★ **Amerikoj nedarbas pradeda mažėti.** Tik rugpiūčio mėn. bedarbių skaičius sumažėjo 600.000.

★ **Amerika, D .Britanija, Japonija ir V. Vokietija suteikė Indijai ilgalaikę paskolą.** Vien tik Amerika šiais metais yra paskolinusi Indijai per 135 mil. svarų sterlingų.

★ **Žymus Kanados prof. Henry Parker viešai paskelbė, versdamas kaltę atominiams bandymams,** kurie, esą, suraizgė pasaulio oro pastovumą, iššaukdami nepaprasto stiprumo uraganus.

★ **"Daily Express" praneša, kad patikrintomis žiniomis buvęs Sov. Sąjungos min. pirm. Malenkovas, norint jam iškelti "paradinę" bylą, pats nusižudęs.**

★ **Australijos vyriausybė su nuostaba sutiko žinią, kad D. Britanija tiekia ginklus Indonezijai. Nors pastaroji skelbia, kad ji tuos ginklus tenaudosianti tik vidaus reikalų apsaugai,** tačiau čia keliama rimto susirūpinimo, ar tik nebus jie pavartoti prieš Olandijos N. Gvinėją.

DIDINGA STOVYKLA

ŠIMTAI SKAUTŲ AMERIKOS LIET. TAUTINĖJ STOVYKLOJ

Jau penktadienio, rugp. 15 d., popietį Highlando kalvosna traukė skautiškos vilkstinės į Tautinę Stovyklą. Džiūgūs veidai ir stiprus kairiosios paspaudimas suvedė vėl visus vienon šeimon. Tiesa, šįkart ne Aukštojon Panemunėn, tačiau ir čia gamta jauki, net ir žvyruotas dulkinas kelias artimas savo dulkėmis.

Parko kalvose įsikūrė skautiškos sodybos. Jose darbas užvirė lyg skruzdėlyne. Ana, Brolijos stovykloje Detroito vyrai vartus kelia, tai vėl Clevelando Pilėnai surėmė pionierišką bokštą ir t.t. Kairėj pusėj vieškelio (dar jam neduotas vardas) didžiu ratu įsikūrė jūrų skautų kiemas. Prie Seserijos ribos, tartum demarkacinę žymėdamos, pūpso vytiečių palapinės.

Vos įžengus Seserijos stovyklon kairėje kalne pasitinka mus Gedimino Pilis. Gedimino Pilies papėdėje įsikūrė Seserijos TS viršininkė v.s. L. Čepienė su savo štabu. Ten pat parodos palapinė ir sktn. Gudauskienės pirmosios pagalbos palapinė. Seserijai priklauso didelis keturkampis plotas. Jo šiauriniame kampe, lyg kertinis akmuo, Clevelando Neringa pradeda skaučių sodybą, toliau Detroitas, Čikaga, Atlanto pakraštys. Pietuos — vyresniųjų skaučių sodyba. Už jų slėnio — jūrų skautės.

Gal nėra čia ištaigių terasų ar poilsio rūmų, bet čia rasit skaisčiai lietuvišką kibirkštį, o gal didelį laužą. Maloniai skamba skautų gretų dainos, džazas tapo išvytas iš erdvės. Tam puikiai pasitarnauja clevelandiečio sktn. Balio Rėkaus atsigabentas radijas su garsintuvais. Skamba plokštelių maršai, pačių stovyklautojų įdainuotos dainos.

Brolijos TS jau pirmą vakarą turėjo laužėlį su dainom ir vienu kitu vaizdeliu.

Tačiau pati Tautinė Stovykla faktiškai buvo atidaryta sekm. rugpiūčio 17 d. Ankstų rytą per 700 skaučių ir skautų pasimeldė po mėlynu Viešpaties dangaus skliautu. Šv. Mišias atnašavo sk. kapelionas v.s. J. Vaišnys, S.J. Jo pamokslas buvo skirtas Šv. Kazimierui, kurio 500 jubiliejų sekmadienį šventė Tautinė Stovykla. Nupasakojęs Karalaičio gyvenimą, kapelionas pabrėžė, kad ir TS esanti Jo globoje.

Įspūdingiausiai praėjo TS atidarymo iškilmės. Erdvioje aikštėje vos tilpo darnios skaučių ir skautų gretos. Įkalnėn sustatyti stiebai vėliavom. Sustingsta skautiškos gretos, raportuojama TS vadovybei. Pakeliamos 8 vėliavos. Aplink žvaigždėtąją suplevėsavo lietuviškoji trispalvė, latvių, ukrainiečių, lenkų, bendroji egzilinių sk. vėliava, bendroji TS vėliava ir Brolijos TS vėliava. Slėniais ir kalvom nuaidi JAV ir Lietuvos himnai. Trumpu, bet prasmingu žodžiu atidarė stovyklą TS pirmin. vyr. sktn. Pr. Karalius, pakviesdamas visus sušukti Tėvynei tris kartus valio.

Jautriai prabilo Seserijos TS viršininkė v.s. L. Čepienė, pasidžiaugdama gražia stovyklautojų nuotaika bei žvaliomis gretomis. Brolijos TS viršininkas sktn. Alg. Banevičius pabrėžė, kad lietuvis skautas šiandien ne tik dar gyvas, bet ir veiklus, nes pajėgia atvykti į TS net iš tokių tolimų vietų kaip New Yorkas ar Los Angeles. Ukrainiečių vardu sveikino sktn. Ihor Stecura, latvių — sktn. Fricis Sipols. Abu savo kalbose panaudojo sveikinimus lietuviškai. Jiems TS stovyklautojų gretos atsiliepė padėkos šūkiais.

Raštu TS sveikino Vysk. V. Brizgys, LLK pirm. V. Sidzikauskas, Brolijos VS v.s. Stp. Kairys (atvyko antrąjį savaitgalį į TS), Lietuvos Vyčiai, Lietuvių Profesorių D-jos pirm. prof. Kriščiūnas, Anglijos rajono vadas sktn. K. Vaitkevičius iš tam rajone jau pravestos TS, Vokietijos rajono skautės, LSS Tarybos Pirmijos pirm. v.s. V. Čepas, Brolijos VSP v.s. A. Matonis, Lietuvos Garb. konsulas Bostone — A. Šalna, ALTS Bostono skyrius, Šaulių Sąga, prof. Stp. Kolupaila, prof. M. Biržiška ir kt.

Po sveikinimų buvo įspūdingas paradas su lietuviško maršo garsais.

(sks)

"GELEŽINIO VILKO" VYČIŲ BŪRELIS

Prie "Aušros" Tunto veikia "Geležinio Vilko" skautų vyčių būrelis, vadovaujamas sktn. I. Pranulio. Būrelio veikla labai gyva. Sąrašuose yra 24 skautai vyčiai. Jau 1954 mt. sktn. I. Pranulis pravedė pirmąjį įžodį. Šiuo metu būrelis smarkiai ruošiasi Tautinei Stovyklai. Visi siūdinasi naujas uniformas ir pasiryžę tvarkingai atrodyti išviršiniai, o taip pat gilina vyčiavimą, kad būtų šaunūs Sąjungos nariai. Jie tikisi, kad 12 jo narių tikrai dalyvaus Tautinėj Stovykloj. Būrelis taip pat atlieka didelį darbą, leisdamas "Aušros" Tunto skautų ir skaučių laikraštį "Pėdsekį". Jis skoningai spausdinamas ir įvairus savo medžiaga.

"DŽIUGO" TUNTO JUBILĖJINĖ SUEIGA

"Džiugo" Tuntas Melbourne 40 metų Lietuvių Skautijai paminėti š.m. rugsėjo mėn. 13 d. 14.30 min. Lietuvių Namuose, 12 Francis Grove, Thornbury, turėjo iškilmingą sueigą. Tai sueigai visi vienetai gražiai pasiruošė.

"Džiugo" Tunto skautai rugsėjo mėn. 7 d. dalyvavo organizuotai pamaldose ir Tautos Šventės minėjime.

PAN PACIFIC JAMBOREE

1959 m. sausio mėn. 3-10 dienomis įvyks Naujoje Zelandijoje Pan Pacific Jamboree. Vienam skautui nuvykti į tą jamboree atseis apie 120 svarų. Jau pernai metą LSS Vadija yra kreipusis į lietuvius Naujoje Zelandijoje, kad jie suorganizuotų bent nedidelį lietuvių skautų reprezentacinį vienetą ir parodėlę.

DU SKAUTAI Į ANTARKTIKĄ

Užsienio Reikalų Ministerija Australijoje paskyrė dviems karalienės skautams kelionę į Macquarie salas. Australų Skautų Sąjungos Vyriausioji vadovybė siūlymą priėmė, ir gruodžio pirmomis dienomis du parinkti skautai išplauks kelionėn, iš kurios grįš gruodžio mėn. gale. Tie du skautai aptarnaus kaip asistentai mokslininkus tyrinėtojus.

NAUJAS PIRMININKAS

Šiomis dienomis įvyko L. Veteranų S-gos "Ramovė" Melbourno Skyriaus susirinkimas. Įsrinkta valdyba, kurios pirmininku sutiko būti Nikas Cininas, neseniai atsikėlęs iš Sydnėjaus. Susirinkimas nutarė surengti didesnio masto 23 d. lapkričio mėn. minėjimą. Tam reikalui jau išnuomota jauki policijos salė Collingwoode.

L.V.S. "Ramovė" Melbourno Skyriaus Valdybos Pirmininko adresas: N. Cininas, 142 Cramer Str., W. Preston, Vic.

MINĖJO TUMĄ VAIŽGANTĄ

Maribyrnong Savaitgalio Mokyklą minėjo 25 metų Tumo Vaižganto mirties sukaktį. Apie Tumo Vaižganto gyvenimą ir kūrybą skaitė paskaitą mokyklos vedėjas A. Krausas. Iš Tumo Vaižganto kūrybos paskaitė vyresniosios grupės mokiniai: Alvydas Grikepelis, Rūta Kemešytė, Liucija ir Danutė Petkevičiūtė ir Ilona Strimaitytė. Šviesios atminties rašytojas Tumas Vaižgantas buvo gražiai paminėtas ir jo ryški asmenybė atvaizduota mokiniams.

IŠVYKO AMERIKON

Architektas Vincas Meiliūnas, visai nesiskelbdamas, lėktuvu išskrido Amerikon. Jis keta apsigyventi Bostone, pas savo seserį Ireną Steponavičienę. Melbourno bendruomenė neteko mielo, kultūringo ir ramaus taikingo būdo nario.

Mes linkime jam laimės ir sekmės naujame krašte. Melbourne pasiliko jo brolis Jonas Meiliūnas su savo šeima.

(a.k.)

KOKIA NAUDA?

Jau ne pirmas atvejis, kada mūsų lietuviškuose laikraščiuose nuaidi žodinio mūšio garsai tarp vadinamojo tautinio tremties elito. Girdėjome įniršusiai šaudančius žodžius advokatą, architektą, daktarą, karininką, kultūrininką, kunigą, mokytoją, teisininką, rašytoją, visuomenininką ir kitus. Pulgio Andriušio žodžiais tariant, vienas kitą "kaip plikbajoriai šoblėmis kapojo," stengdamiesi vienas kitą apdraskyti, apnuoginti ir prie gėdos stulpo pastatyti.

Ir kas nuostabiausia, kad kai pažiūrime į tą mūšio lauką, dažniausiai nerandame jokio tikslo, už kurį kovojama, nematome tų idėjų, kurių įgyvendinimui turėtume atiduoti visas savo jėgas, nerandame ir tos tyros bei šventos pareigos, kuri tarnautų Dievui, Tėvynei ir Artimui. Tarpe tų, beveik išimtinai asmeniškų užgauliojimų bei įžeidinėjimų, veltui jieškotume pozityvių pasiūlymų, artimo meilės, ištiestos draugiškos ar broliškos rankos.

Taip sotinamam skaitytojui su liūdesiu tenka pažiūrėti jau ir į taip neskaitlingus laikraščių puslapius ir galvoti — medituoti: ko siekiama tokiais "perlais"? Kam visa tai reikalinga? Ar jau tiek mūsų susmulkėta ir atbukta, kad nebesurandame ribos tarp kultūringų diskusijų ir asmeniško šmeižto bei užgauliojimo? Argi nebėra ko rašyti, kas tremties gyvenimo dienose mus stiprintų, mus guostų, tvirtintų mūsų ryžtą būti ir išlikti tikrais lietuviais, kas, mus išblaškytus kaip šypulėlius svetimųjų jūroje, tėvynės meilės ir brolybės ryšiais jungtų?

Po tų meditacijų — apdūmojimų ir ateina noras kreiptis į visus. Pirmiausia į tokių straipsnių autorius:

Prieteliai, gana jau, sustokite! Susigėdykite ir praregėkite, į kokius klystkelius einate ir vedate skaitytojus ir mūsų priaugančią kartą!

Kas jūs bebūtumėte ir kokiais titulais savo pavardes bepuoštumėte, jūsų skleidžiama nesantaikos sėkla išbujos ir griaus, kaip tas vėžys, mūsų bendruomenės kūną. Nesistebėkite todėl, kad tik dėl to, bažnyčios ir susirinkimų salės tuštės, laikraščių skaitytojų eilės retės lietuviškos organizacijos viena po kitos mirs. Kam ir kokia iš to bus nauda?

Antroje eilėje tenka kreiptis ir į mūsų bendruomenės organus — bendruomenės apylinkių valdybas. Argi rinktiniai valdybų žmonės, kuriems patikėtas bendruomenės vadovavimas, nemato daromos žalos ir bendruomenei, ir Tautai?

Jei prisimta yra pareiga vadovauti bendruomenei, tai ir privaloma vykdyti tai, ko mūsų bendruomenės statutas reikalauja būtent: žiūrėti **lietuvio vardo oriumo.** Kodėl nė vienu atvėju bendruomenės valdybos neįsikišo į tą "mūšio lauką", kad kilusį nesusipratimą likviduotų taikiu ir garbingu abiems pusėms būdu?

Ir paskutinis mano kreipimasis į ponus laikraščių Redaktorius. Susimildami, neduokite laikraščių skiltyse vietos asmeniškiems ginčams ir užgauliojimams prasidėti. Argi tai sunku atskirti? Jei vieno redaktoriaus neapdairiai ar sąmoningai (būna ir tokių atsitikimų!) praleistas užgaulus pareiškimas ar pakaltinimas kito asmens adresu atspausdinamas, tai visai suprantama, kad vėliau reikia duoti ir kitai pusei pasisakyti. Na ir užverda po to sriuba, kuri padoriam skaitytojui tikrai koktu srėbti.

Skaitytojai supranta, kad gali būti vedamos diskusijos — išsiaiškinimai bendruomeniniais, kultūriniais ir kitais reikalais padorioje formoje, be asmeniškų užgauliojimų. Tokie straipsniai laukiami: jie įdomūs ir vertingi. Jie duoda progos teisingai kilusį reikalą išsiaiškinti, suprasti ir pasirinkti teisingą kelią.

Praeityje padaryta nemaža tuo reikalu klaidų. Jos mums primygtinai rodo, kad kiekvienas turime daryti ir elgtis taip, jog daugiau tos klaidos nebesikartotų.

Kęstutis Daumantas

SUGRĮŽUS IŠ PACIFIKO (28)

TU TURTINGAS, BET AR PRATURTĖJO LIETUVA?

JUOZAS J. BACHUNAS, SODUS, MIHIGAN

Baigiant noriu padaryti paskutinę išvadą iš savo pusketvirto mėnesio kelionės. Kaip man išrodo, tai būtų gal pati svarbiausia išvada.

Taip: puiku, džiugu ir malonu, kad mūsų broliai lietuviai ir Amerikoje, ir Kanadoje, taip pat Australijoje ir kitur — ir senosios kartos ateiviai per dešimtmečius ir naujakuriai per kelerius metus materialiai įsigyveno ir prasigyveno. Labai girtinas ir pasididžiuotinas dalykas: lietuviai turi gabumų, jie yra darbštūs, taupūs, sumanūs, ne iš kelmo spirti... Turi gražiai įrengtus namus, puošniai ištaisytus kambarius su naujausiais baldais, su visa moderninio gyvenimo prabanga: teevizijomis, šaldytuvais, skalbiamom mašinom, pilnomis gerų drabužių spintomis, su investacijomis ar bankų sąskaitomis, siekiančiomis tūkstantinių ir net dešimttūkstantinių sumų... Ir daugelis jau turi ne vieną butą, bet namą su keliais butais, kelis namus, brangius automobilius, krautuves, restoranus, viešbučius, motelius, dirbtuves ir fabrikėlius, daug žemės, daug sklypų mieste, maudymosi baseinus prie liuksusinių vilų ir t.t...

Bet — kada gi bus gana?

Vis toliau kuriasi, turtą didina. Sakosi, kad tuo ir skolos didėja, reikia jas išmokėti, dar naujus namus užpirkti, dar naują krautuvę atidaryti, naują viešbutį įrengti, daugiau klijentų gydytojui, inžinieriui, kontraktoriui, advokatui įgauti... Nėra galo turtėti ir plėstis. Pvz., Australijoje yra tokių, kurie jau padoriai praturtėję, tačiau dar ir dabar prašė nemokamai atsiųsti iš Amerikos laikraščių, knygų, plokštelių, gaidų, sporto sviedinėlių. Negi tiems dalykams jau pinigų nebėra? Jie juk daug mažiau kaštuoja, nei namai, automobiliai, šaldytuvai, net — negu viena gera puota draugams...

Turtas didinamas, bet dažnas pamiršta — o kas iš to Lietuvai, mūsų laisvės bylai, nepriklausomybei, lietuvių kultūros, propagandos reikalams, bendriesiams lietuvybės reikalams? Jei turtingas lietuvis savo geros knygos ar laikraščio nebegali (t. y. nebenori) užsisakyti, — tai koks jis lietuvis, koks tas jo "lietuviškumas"? Nebūkime vaikai, juk tai labai aišku visiems!

Dalyvavau daugelyje vaišių svetur, žinau, kad čia — Amerikoje — mes visi ir kone kas savaitgalį taip pasivaišiname. Tuoj ant stalo atsiranda gėrimai, ne tik vietiniai, bet ir užsieniniai, sakykim, mažiausia už kokį 20 dol. vertės. Eina puikiai paruošti valgiai, taip pat už 20 dol. ar 30 dol. vertės. Bematant suvartojamas pusšimtis ar daugiau dolerių, neverkšlenant, ašarų neliejant, nesigailint, neprašant... Bet dažnas toks tautietis Lietuvos ar jos kultūros ugdymo reikalams neaukoja nieko, arba tik kokį vieną dolerį, ir dar po labai ilgo prašymo, vis kažkaip pasiraukydamas, dejuodamas... Tai juk faktai, ir liūdna žiūrėti į tokią mūsų hipokriziją.

Pažįstu Amerikoje kaikuriuos lietuvius motelių savininkus, kurių turtas siekia per $500.000 žinau daug kitų biznierių, krautuvių, urmo sandėlių, baldų prekybos, automobilių, valgomų dalykų, viešbučių, restoranų, dirbtuvių savininkų, kurių turtas siekia nuo 100.000 iki 500.000 ir daugiau dol. Pažįstu bankų, paskolos bendrovių savininkus bei šėrininkus, kurių turtas siekia nuo kelių ligi kelių dešimčių milijonų dolerių... Nevienas biznierių padaro metinę apyvartą už milijoną, kiti mažiau, bet irgi apskritomis sumomis. Ir kai vienas kitas iš jų paaukoja lietuviškiems reikalams 100 dol. ar, saugok Dieve, kartais net 500 dol. — tai jau mums didelis įvykis, plačiai laikraščiuose aprašomas ir t.t. O tas, kuris duoda šimtą, iš tikrųjų galėtų duoti tūkstantį ir penkis tūkstančius, nė lašo savo privačiuose reikaluose dėl to nenukentėdamas ir nenusiskriausdamas.

Man rodos, kad sąmoningas, ištikimas ir tikrai padorus patriotas lietuvis turėtų nusistatyti sau nuošimtį, kokį jis per metus Lietuvos reikalams remti gali ir privalo duoti. Sakykim, penkis ar nors tris nuošimčius iš savo metinio pelno. Žmogus, kuris per metus uždirba 3,000 dol — duoda nors 90 ar 100 dol. Kuris uždirba 5.000 dol — aukoja nors 250 ar 300 dol. Dabar yra tokių, kurie per metus uždirba 10.000 dol. Ir taip toliau. Gali būti ypatingos aplinkybės, kur ta aukos suma gali būti mažesnė, bet kitais kartais gali būti ir didesnė, ypač tiems, kurių pajamos eina augštyn. Nes tam, kuris davė dešimt dolerių, gal jas buvo proporcingai sunkiau duoti, negu tam, kuris davė šimtą, — bet apie pastarąjį viešai rašo, o anojo nė nepamini...

Amerika yra garsi savo filantropais, bet iš lietuvių tik labai nedaug kas tąja savybe yra persiėmę. Skaičiau TIME žurnale, kaip prieš keletą mėnesių miręs žinomas šeimos palikuonis, industrialistas Leonard C. Hanna parėmė Cleveland Museum of Art. Milijoninės vertės paveikslų kolekcijas jis paliko tam muzėjui ir prieš mirdamas dar davė 4.00.000 dol. įrengti muzėjaus praplatinimui — pristatyti naują sparną. Ir net neleido iš to jam daryti jokios reklamos, nei jo vardu pavadinti kurios galerijos ar priestato. Ir taip buvo pareiškęs: "Aš daviau tik savo dalį (my share). Asmenys, kurie davė po 5 ar 10 dol., proporcingai yra davę tiek pat, kiek ir aš"... Taigi tie keli žodžiai pasako, kaip išmintingas ir teisingas buvo tas vyras. Ir už tai visuomenė jį dar daugiau įvertina ir jį prisimins. Kai mes, lietuviai, taip pradėsime galvoti ir DARYTI, bus daug daugiau lietuviams garbės Amerikoje ir bus tikros naudos Lietuvos nepriklausomybės atstatymui.

Tiesa, būtų klaidinga tvirtinti, kad visi lietuviai yra savanaudžiai ir šykštuoliai. Kaikur kaikam daug aukojama, pirmoje vietoje savo bažnyčių, tikėjimo ir savo sielų išganymo reikalams, atseit — toms draugijoms bei įstaigoms, kurios tuo rūpinasi. Tatai yra, be abejo, visai gerai, visai tvarkoje, galime dėl to tik džiaugtis, — bet tos aukos eina gal tik labai netiesiogiai Lietuvos reikalams, jos nėra **visų lietuvių BENDRAM** žemiškam reikalui, lietuvių kultūrai plėsti, Lietuvos laisvės bylai remti. Tai grupinės aukos arba individualiniai reikalai, lygiai taip, kaip neskaitome auka tų aukų, kurias sūnus Amerikoje gyvendamas išleidžia, siųsdamas siuntinius savo senai motinai, likusiai Lietuvoje. Tai visai kito pobūdžio dalykas, daugiau asmeniškas, o ne Lietuvos reikalų auka.

Mes didžiuojamės ir daugelio senųjų bei naujųjų lietuvių profesionalų iškilimu, kaip gydytojais, inžinieriais, architektais, advokatais, pramonės menedžeriais, kontraktoriais, namų statytojais ir t.t. Tačiau jie, kaip inteligentai, juo daugiau turėtų sielotis Lietuvos reikalais. Kaštavo jiems mokslas, bet jie tas išlaidas susigrąžino ir pralenkė pajamomis nepalyginamai. Jiems gerai, — bet kiek iš to geriau Lietuvai ir lietuviškai kultūrai?

Mūsų spauda (knygos ir laikraščiai, žurnalai) yra, gal būt, ubagiškiausioje būklėje iš visų kitakalbių leidinių Amerikoje. Skaitoma jau gerai, jei knygos išparduodama kokie 800 egz., kai tuo tarpu Amerikoje lietuvių prisiskaitoma net per vieną milijoną. Tatai juk rodo ubagystę, — ne mūsų knygos, bet mūsų lietuviškos dvasios... Gi vieną užprenumeruotą laikraštį paskaito šeima, sakykim, keli žmonės, kartais dar šeimos draugai skolinasi, jeigu iš viso bent jie skaito. Lietuvių laikraščiai yra mūsų gyvenimo ir mūsų dvasios tikrieji veidrodžiai. Kai pažiūrėję į juos, juos peikiate, tai juk žinokite, kad pažiūrėjote į savo pačių veidą ir juose pamatėte patys save. Gal mums nereikia tiek daug laikraščių ir žurnalų, bet keletą iš jų turime išlaikyti tokių, kurie neirodytų mūsų dvasinės ubagystės. Jei mes neparemiam savo laikraščių bent juos gausiai prenumeruodami, tai kokie mes lietuviai? Ne lietuviai, o pelų maišai, tetinką tik svetimoms karvėms putrą maišyti!

Turime apsčiai gabių, darbščių, turtingų lietuvių įvairiose kitų kraštų kolonijose ir ypač daug Amerikoje. Labai nesunkiai galėtume padaryti didelius darbus, įgyvendinti stambius sumanymus. Ne tik tiesioginiai dosnumu remdami Lietuvos išlaisvinimo darbus, bet ir netiesiogiai kartais gal dar daugiau padėdami — remiant lietuvišką kultūrą, literatūrą, muziką, teatrą, meną, o taip pat remdami tos rūšies įstaigas, padėdami senatvėje mūsų didiesiems, pagaliau ir vidutiniems ir mažiesiems tautinės kultūros darbo veteranams idealistams.

Yra juk dešimtys priemonių, dešimtys būdų, dešimtys galimybių. Bet atsakymas į jas tėra tuo tarpu vienas: — ar mūsų gerai įsikūrę ir pasiturintieji lietuviai tatai supras ir, supratę, padės ir prisidės.

Tu turtingas... Tuo džiaugiamės ir tave sveikinam. Bet ar nuo to praturtėjo ir Lietuva? Jei ir Lietuva praturtėjo, tai mūsų džiaugsmas yra pilnas.

x x x

Baigiant dar kartą mano nuoširdžiausia padėka visiems lietuviams, kuriuos ilgoje kelionėje teko aplankyti, susitikti, vaišintis, kalbėtis ir naudotis jų paslaugomis. Nežinau, ar kuriuos iš jų sustiprinau, bet pats daug sustiprėjau naujais patyrimais ir pergyvenimais. Dėkoju ir tiems skaitytojams, kurie turėjo kantrybės pasekti tuos mano ilgus įspūdžių aprašymus. Ir atsiprašau visų, jei kur būsiu padaręs paklaidų, ką pamiršęs ar kreivai aptaręs, o gal kur ir laikraščiai mano tūlas rašinių vietas per neapsižiūrėjimą yra kiek sukreivinę, ypač skaitlinėse. Niekas neturėjome blogos valios, o žmogus juk dar visai netobulas sutvėrimas, jam yra įgimta klysti. Būsiu dėkingas ir tiems, kurie mano paklaidas pataisys ar nurodys geresnius būdus lietuvių kultūrai ir Lietuvai padėti, lietuviams tarpusavyje patarnauti ir visų jų dvasiai sustiprinti, idant juo greičiau sustiprėtų mūsų svajonės vėl iškovoti laisvę Lietuvai.

O tatai buvo ir liko mano svarbiausias rūpestis.

(Pabaiga)

LIETUVĖ Australijoj

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ MOTERŲ SKYRIUS

LIETUVOS ŽEMELĖ UŽGUITA

Nėra lengva suprasti gimtojo krašto gyvenimą net ir iš tų laiškų, kurie ateina iš pavergtos Lietuvos. Laiškuose visko nepasakoma. Tiktai užuominomis nusiskundžiama dėl sunkaus ir skurdaus gyvenimo. Tai suprantame kaip trūkumą maisto, rūbų, vaistų ir kitų reikmenų. Skubame padėti siuntiniais. Jie laukiami ir jais pasinaudojama. Bet jie duoda daugiau, negu randama siuntinyje. Atneša prisiminimus, meilę, užuojautą ir ryšį. Iš daugelio padėkos laiškų galima suprasti, kad tasai ryšys ir jų prisiminimas yra labai brangus. Jisai rodo ilgėjimąsi laisvo žmoniško gyvenimo, kurį mes turime ir kurio pavergtoje gimtoje šalyje nėra. Tai sunkiausia. Dažnai lengviau pakęsti kurį medžiaginį trūkumą, negu dvasios slėgimą. Ypač tai jaučia moterys.

Moteris visa savo dvasia yra surišta su šeima ir namais. Namai yra jos karalystė, kurią ji saugo ir gina visomis savo jėgomis. Galima suprasti, kaip jai darosi skaudu, ypačiai motinai, kai jos namai pasidaro nesaugūs, svetimųjų puolami ir trypiami, tartum kokia užeiga prie viešojo kelio. Taip yra pasidarę pavergtoje Lietuvoje, į kolchozus suvarius. Pirkios kilnojamos, šeimos draskomos ir sklaidomos. Ką turi lietuvė motina išgyventi? Ką ji turi daryti?

Kur tiktai galima, tvirtai laikosi senos sodybos, kad ir reikia toli plušti į kolchozo darbus. Ji nori išsaugoti bent mažutį gimtosios žemės sklypelį su trobele — savo gūžtą, kaip vanagų vaikoma paukštė. Stengiasi išlaikyti ir senovę. Nors "lūšnelės menkos, — pasakoja viena liudininkė iš Lietuvos, —" bet vis tiek priešais jas yra darželis. Kai kur stovi kryžius ir prie jų nuvytusių gėlių puokštė". Jei tik galima, išlaikomas rūtų darželis, ir išlaikomas tikėjimas. Jisai — vienintelė viltis ir paguoda.

Guosdamosios, kad tas slopus gyvenimas amžius netruks, ne ką gali padaryti savo amžiui prailginti. Sveikata ėdama sunkių sovietinės baudžiavos darbų kolchoze ir įvairiausių rūpesčių. Jei seniau pasilsėdavo apeidama savo laukus ir namus, džiaugdamosi augančiu vasarojumi ir priaugančių gyvulių kaimeném, tai dabar širdį suspaudžia pažiūrėjus, kaip "Lietuvos žemelė... užguita, kaip našlaitė pas pamotę".

D.I.

Iš Sydnėjaus Į Brisbanę

ŽIUPSNELIS KELIONĖS ĮSPŪDŽIŲ

Nedaug buvo gauta žinių Rygiškių Jono gimnazijoje apie Australiją. Prisimenu veik tuščią žemėlapį su vienu kitu brūkšniu, pažyminčiu išdžiūvusius "creek'us", ar vieną kitą ratelį su didžiųjų miestų vardais.

Pakeliavus automobiliu iš Sydnėjaus į Brisbanę apie 670 mylių, mažą dalį to didelio žemėlapio norėčiau išbraižyti matytomis upėmis, ežerais, miestais, miesteliais ir sodybomis. Dviem raudonom linijom nubrėžčiau du pagrindinius vieškelius, einančius beveik paralėliai per N.S.W. į Queensland: New England Highway per Hunter slėnį ir aukštutinę Hunter plokštumą ir Pacific Highway — Ramiojo Vandenyno pakrantėmis.

Į Brisbanę pasirinkome kontinalinį kelią, o grįžome vanmo pakrantėmis.

Kražiavus iš šiaurinių Sydnėjaus priemiesčių, pasileidome tarp kalnagubrių, uolų ir gilių tarpeklių, skęstančių eukaliptų šešėliuose. Žalčio vingiais raitytas kelias tiekė daug pasigerėjimo, bet stabdė skubančio motoristo greitį. Tik už Gosfordo kelio vingiai suretėjo ir pamažu nyko Sydnėjaus apylinkių grožis.

Antras savo didumu ir turtingumu N.S.W. miestas — Newcastle su netolimomis Maitlando apylinkėmis, milžiniškomis pelkėmis, yra pajuodęs nuo anglių kasyklų dulkių. Ne tik maži, kaip blogo meistro sukaltos dėžės, namai, bet ir žmonės atrodo pajuodę, lyg mėnesiais nesiprausę. Nešvarios gatvės ir dulkių užterštas oras šiam turtingam miestui duoda nykios buities charakterį.

Pakelės pelkėse plauko aliejaus dėmės. Tikimasi, čia esama naftos šaltinių, kurių intensyviai ir jieškoma.

Palikome pajuodusį Maitlando miestelį, pravažiavome Gretos kaimą ir pasiekę Singleton, įvažiavome į slėnį, kurio didžiuliai derlingi plotai gali išmaitinti šimtus tūkstančių, o gal ir milijonus gyventojų, kurio nuostabus grožis primena Dievo pažadėtą slėnį.

Kaip ištiesta styga guli vieškelis išilgai slėnio. Abiejose kelio pusėse juodžemio arimai kaitaliojasi su naujai sužėlusiais kviečių plotais. Tai žali kilimai, patiesti juodame slėnyje. Jų švaraus žalumo nedristų pažeisti praeivio ar paklydusio galvijo kojos.

Slėnį supa kalnagubriai, vieni juosvai rudi, rodos ranka pasiekiami, kiti už jų melsvai pilki ir tretieji, pačiame horizonte, lazurkos mėlynumo, aiškia linija įsirėžia į dangaus skaidrų melsvumą.

Nuo mėlynųjų kalnų akys vis grįžta į slėnį, nusėtą mažomis, kukliomis sodybomis, iškletą žaliais kilimais.

Tik saulei nusileidus pavijome vis nuo mūsų bėgančius kalnus. Už mūs pasiliko žiburiais nubarstytas slėnis, o prieš mus tamsuma, nes kalnai susijungė su šešėliais ir viską prarijo naktis. Joks žiburėlis nesumirkčiojo toje tamsumoje, tik priekyje matėsi mašinos prožektorių nušviestas kelias, nuo kurio kartais nušuoliuodavo nusigandusi kengura ar kralikas.

Po dviejų valandų kalnų miestelis Tamworth staiga ir netikėtai sužiburiavo prieš mus. Iš tamsių, nykių kalnų malonu atsidurti apšviestose gatvėse, tarp žmonių. Čia buvo mūsų pirmoji nakvynė. Nuvažiuota 281 mylia.

x x x

Rytmetį pamatėme, kaip gražu augštai kalnuose, šiame moderniškame miestelyje. Oras grynas, bet šaltas, net mašinos langai apšarmoję. Tačiau saulei pašokėjus nuo žemės per sprindį, greitai viskas išilo.

Nuo Tamworth prasideda kraštas, kuriame žmonės gyvena kaip Dievo paukšteliai. Jie nei sėja nei pjauna, bet valgo nuo pilnai apkrauto stalo.

Tai ganyklų kraštas su vienu kitu trobėsiu. Tai turtuolių sodybos, kuriose gyvena samdytas prižiūrėtojas, o pats savininkas keliauja po Ameriką arba Europą.

Pasiekus dar augštesnes vietas, apie Armidale, įvažiavome į sodus. Didžiuliai obuolių sodai, pajvairinti kur-ne-kur vynuogynais arba keistais akmenų laukais.

Tuose akmenų laukuose akmenys yra "velnio atnešti" ir palikti, kaip mūsų "Puntukas", tik daugumas jų kur kas didesni ir taip apdailinti bei meniškai sukrauti vienas ant kito, tarytum eksponatai pirmam prizui gauti moderniosios skulptūros parodoje. O kai kurie jų nevienam fizikui sudarytų nemažą galvosūkį, kokiais pusiausvyros dėsniais jie laikosi.

Artėjant Brisbanės, už mūsų pasiliko augščiausios kalnų viršūnės (4770 pėdų), statūs tarpekliai masyvių uolų, gilios bedugnės ir kriokliai, krintantys kėliasdešimt metrų. Įvažiavome į antrą slėnį, siauresnį už pirmąjį, lygiai taip žalią, kuris greit išsiplėtė į lygumą su eukaliptų plotais, pajvairintais pušynais ir eglynais.

New England vieškelis veda per kraštą, kuriame galėtų gyventi milijonai žmonių, gėrėtis tuo grožiu ir pilnai išnaudoti turtingos žemės gėrybes; galėtų išaugti kultūros centrai, kurie padėtų žemės turtus eksplotuoti.

Oras ten yra toks tyras ir lengvas kvėpuoti, kad pajutus tvankų Brisbanės orą, norėjosi vėl grįžti į tą žaliąjį slėnį arba į mėlynuosius kalnus.

Dėl tiek — gyventojų, kiek jų yra dabar, tik vieškelio pakraščiai yra žmogaus dirbami, o toliau ir vėl matosi eukaliptai ir kalnai.

x x x

Queenslando sostinė Brisbane turi daug egzotiško grožio. Tai žemų namų miestas upės vingiuose, tolumoje supamas kalnų. Vienas kitas moderniškas hotelis ir didžiuliai turtingi prekybiniai salionai duoda jam didmiesčio toną. Iš naujųjų pastatų labiausia imponuoja universiteto rūmai savo išoriniu grožiu ir didumu. Labiausia krinta į akį šiame karštame mieste policininkų daugybė. Sydnėjaus policininkai vaikšto poromis, o Brisbanės — ketvertukais arba penketukais.

Grįždami namo, pasirinkome kelią vandenyno pakrantėmis — Pacific Highway. Čia kraštas skirtingas. Tuoj už Brisbanės į pietus auginami bananai, ananasai ir braškės. Ypatingai daug bananų pajūrio kalnų šlaituose, kurie tęsiasi keliasdešimt mylių. Pirmą kartą išvydęs tuos egzotiškus miškus su kabančiais mėlynais plastikos maišeliais, stebiesi tais milžiniškais mėlynais žiedais.

Bananų augintojai sunaudoja tukstančiais tų maišelių nokstantiems bananams pridengti.

Kur nuo kalnų į pajūrio lygumas suteka milžiniškos Clarence su Nymboida upės ir jų išsišakojimai su dideliais ežerais, mylių mylias tęsiasi cukrinių nendrių plantacijos.

Nendrės auginamos netik upių pakraščiuose, bet ir salose, kurių daug yra ežeruose ir plačiose upėse. Nendrių laukus skirsto platūs takai su bėgiais vagonėliams, kuriais vežamos nukirstos nendrės. Visi bėgiai sueina prie upės krantų, kur nendrės pakraunamos į baidokus ir vežamos į cukraus rafinerijas.

Cukrinių nendrių plantacijos tęsiasi nuo kalnų, kur ir upės savo vandenis surenka, iki vandenyno pakrančių kai kuriose vietose. Jos yra pamargintos neskaitlingomis sodybomis ir mažais miesteliais.

x x x

Ilgą laiką vieškelis veda upių pakrantėmis, tarp nendrių laukų. Jis tiesus ir geras, tik važiavimą trukdo tiltų trūkumas. Tris kartus kėlėmės keltu. Pirmą kartą privažiavus keltą, ant kurio jau stovėjo sunkiai pakrautas didžiulis sunkvežimis ir penkios lengvos auto mašinos, pasiruošėme laukti, kol keltas suvažinės ten ir atgal, bet senam keltininkui pamojus, užvažiavome ir mes. Kai paskui mus užvažiavo dar trys lengvos mašinos, o po to dar vienas sunkiai pakrautas sunkvežimis, nemažesnis už pirmąjį, aš išlipau iš mašinos, nutariusi: jei skęsti, tai tik ne uždaroj mašinoj. Tačiau keltas neskendo, net nepasinėrė. Mūsų maža, nuo kranto prie kranto plaukiojanti sala, išdidžių pelikanų lydima, plaukė per plačią, kaip marės, upę.

Vėliau dar du kartus keliantis keltu, jau nesistebėjau, jei didesnį mašinų suvažiavo ant vieno.

Clarence upės baseinas yra turtingiausias N.S.W. aruodas. Jis daug kenčia nuo potvynių. Kalnuose palijus, upės ir jos intakų vanduo užlieja salas, pakrantes ir milžiniškus plotus iki kalnų papėdžių. Didžiulių vandens masių tvinimas toks staigus, kad gyventojams mažai tebėra laiko išsigelbėti nuo visko naikinančio tvano. Be didelių nuostolių ir aukų, potvyniai atneša ir nemaža naudos, patręšdami laukus būsimiesiems cukrinių nendrių plotams.

Išvažiavus iš upių ir salų krašto, mus apsupo gražūs valdiški miškai. Daugumoj tai sodinti eglynai ir eukaliptai, tiesūs, augšti, kaip Lietuvos miškų medžiai. Tik artėjant prie Newcastle, pradeda vėl nykti žalumas, grįžtama į pajuodusį anglių ir pelkių kraštą.

x x x

Pajūrio miesteliai labai skiriasi nuo kalnų miestelių. Tai atostogavimo, stovyklavimo, ir žuvavimo vietovės. Dominuojantis centras tų pakrančių, vadinamas Gold Coast, — aukso pakraštys, apima 20 mylių smėlio kopų ir mėlynųjų Ramiojo vandenyno bangų nuo Southport iki Coolangatta plotą. Ištisus metus, dėka švelnaus, pastovaus klimato (vid. 25 — 30 C), čia galima naudotis saule, smėliu ir vandenyno bangomis. Tamsūs mėlyni kalnagubriai, miškai ir upės sudaro to pakraščio panoramą.

Auksinio pakraščio centras Surfer's Paradise, tikrai vertas savo vardo. Tai moderniška, europėjinio kurorto pavyzdžiu, nepaprastu tempu auganti vietovė. Prabangiški hoteliai, vilos su maudymosi baseinais, puiki muzika restoranuose ir mažose jaukiose kavinėse, geros valgyklos su nuosaikiomis kainomis, atostogaujančiam teikia įvairiausių pramogų ir poilsio.

Bet kuriuo laiku važiuojant į Surfer's Paradise, reikia turėti maudymosi kostiumą, saulės akinius, lengvus rūbus ir vieną kitą šiltą megstinį.

Idealios vietos stovyklavimui ir žuvavimui yra Brunswick Head, Byron Bay, Yamba su Iluka, Port Macquarie, Forster ir daug kitų mažesnių ir didesnių ilankų, kuriomis išraižytos Ramiojo vandenyno pakrantės.

Visame krašte nykų įspūdį daro kapai. Tai pliki kalneliai, ištaškuoti keturkampiais plokščiais antkapiais. Niekur nėra pasodinta žalių medelių, kad oštų ten miegantiems amžinu miegu, kad duotų priedangą nuo deginančių saulės spindulių.

Ir pripuolamai užsilikusį paskutinį eukaliptą skuba ten nukirsti tuštumą mėgstančio australo ranka.

Nuo dabar Australija man nesivaizduoja tuščias, vieno kito "creek'o" pajvairintas žemėlapis. Tai turtinga žemė, kurios turtai neišsemiami ir lengvai paimami. Bet tam kraštui trūksta vieno didžiausio turto — žmonių. Milijonai energingų, kūrybingų gyventojų paverstų jį aukso aruodu.

Bet žmonių trūksta, o tie, kurie pirmieji pradėjo šią žemę kolonizuoti, neturi vaizduotės nei grožio pajautimo. Savo pionieriškais žingsniais pirmiausia sunaikino gamtos groži, paėmė kas be didelių pastangų paimama ir užvedė nerūpestingą Dievo paukštelių gyvenimą.

Nežiūrint tačiau to, 150 metų baltojo kolonisto palikimas yra didelis: geri, tukstantieji mylių vieškeliai, didžiulės avių ir galvijų kaimenės ir neskaitlingi gyvenamieji centrai.

V.R. Saudargienė

SUTEIK JAI, VIEŠPATIE, PAVASARĮ

(PASKUTINĖS GYVENIMO AKIMIRKOS)

Iš negausaus Sydnėjaus Moterų Soc. Gl. Draugijos būrelio landi mirtis pagrobė brangią auką — a.a. Vilhelminą Jonaitienę, kuri 1956 m. kovo mėn. 18 d. steigiamajam šios draugijos susirinkime surašė pirmąjį protokolą.

Per tą trumpą Dr-jos egzistencijos laikotarpį a.a. V. Jonaitienė, pati būdama gležnos sveikatos, nepajėgė dažnai dalyvauti moterų susirinkimuose, tačiau ji nuolat remdavo dr-ją gausiomis aukomis ir širdingai įdomaudavosi jos reikalais.

Kai Romas Cibulskis, jnr., nusilaužė kojà, bežaisdamas tarpmokyklinį futbolą, velionė atskubėjo pirmoji su paskutiniais savo sodo rožių žiedais. Ji nesakė jam jokių verkšlenančių žodžių, o padėjusi prie jo rožių pumpurus, patarė ilgai negulėti, nes negreit vėl išsiskleisiančios jos sode naujos rožės.

Ji lankė ligonį kasdieną, ir kai po kelių dienų nebuvimo vėl pasirodė, ji buvo nusiminus tardama:

— Tu greičiau sveik, nes, atrodo, teks tau mane lankyti.

Neišaiškinta liga mėtėsi po visą jos organizmą ir teko vargšei vėl atsigulti į lovą. Moterų Dr-jos Valdyba paprašė manęs, kaip arčiausiai gyvenančios, ja rūpintis ir globoti. Ir šis, kad ir neilgas drauge praleistas laikas, liks neišdildomas mano atminty.

Kai pasakiau, kad lankysiu ją netik kaip kaimynę, bet ir kaip Dr-jos narę, ji labai susijaudino ir ašarodama aiškino, kad nesijaučianti nusipelnius tokio mūsų rūpesčio, nes ji juk nieko ypatingo Dr-jai nepadariusi. Ji apgailestavo, kad dėl silpnos sveikatos nepajėgė drauge su p.p. Jarumbauskiene ir Daukiene lankyti ligonių. Ji ypač gėrėjosi p. Daukienės, kaip geros motinos, žmonos ir samaritietės, dorybėmis.

Viename savo priešpaskutinių pokalbių ji ypatingai pabrėžė A.L.B-nės pirmininko S. Kovalskio, kaip gero tėvo ir visuomeninko, tobulybes, stebėdamasi, kaip Dievas viename asmenyje kartais surenka tiek daug neišsemiamų dorybių. "Jeigu jūs, moterys, kada nors pasigesite vyriškos pagalbos, tai be baimės kreipkitės į šį paprastą, kuklų ir kilnų asmenį, kuris tikrai Jūsų neapvils". — kalbėjo ji apie S. Kovalskį.

Paskutinėmis savo gyvenimo savaitėmis ir dienomis, po padarytos nosies operacijos, a.a. V. Jonaitienė buvo pasijutus žymiai geriau ir net savo daktarui juokaujančiai prasitarė: "Jei Jūs, Daktare, būtumėt 10 metų jaunesnis, tai mūsų Spaudos Baliuje galėtume pasisukti Strauso Mėlynojo Dūnojaus valso garsuose..."

Paskutinį vakarą velionė jautėsi stipri ir guvi esanti. Pati rengė vakarienę ir kai ją aplankiau, ji neleido man nieko padėti. Džiaugėsi, kad pagaliau su artėjančiu pavasariu išsikrapštysianti iš visų negalavimų...

Tačiau nedėkingoji mirtis jau kitą rytą pasiėmė šią dar jauną ir vilčių kupiną draugę į amžinąją poilsio vietą.

Be jau aprašinėtų velionės Vilhelminos iškilmingųjų laidotuvių, Soc. Moterų Draugijos vardu ant jos karsto buvo paberta Lietuvos žemės žiupsnelis ir lietuviško gintaro gabalėlis, ir šio jautraus eilėraščio forma tartas paskutinysis sudiev:

Tik nesenai rašei Tu mūsų protokolą,
Vėliau liūdėjai, kad negali būt veikli,
Kad jėgos, lyg sudužusios bangos, vis puola,
O šiandien jau mus vienas palieki.

Tavo rūpesčiai Draugijos veikla,
Mums vilties ir stiprybės priduos.
Kad ir sunki mus slėgtų našta,
Nepaliksim pradėtos vagos.

Ir štai čia — prie Tavojo kapo
Mes slopiname ašaras skaudžias:
Čia užverčiame Tavo gyvenimo lapą
Ir išsakom paskutinius jausmus...

Belmore, N.S.W. M. Cibulskienė

MOTERIŠKAS REALIZMAS

Sensacijas mėgstanti Vakarų spauda negatyviai išreklamavo dvi sovietinės kultūros reprezentantes: sportininkę Ponomarevą ir sovietinio baleto žvaigždę Olgą Lepešinkają. Pirmajai patiko 5 pigios skrybelės, ir ji pabandė jas išsinešti iš krautuvės nesumokėjusi už jas, gi antrajai patiko 2 poros pirštinaičių ir skėtis, ir ji norėjo išsinešti be apmokėjimo. Abi buvo sučiuptos, ir plačiai spaudoje tie įvykiai aprašyti, iškomentuoti. Mūsų manymu, nei Ponomareva, nei Lepešinskaja, iš esmės imant, nėra žemos rūšies vagilkos nei kleptomanės. Joms patiko tokios moteriškos aprangos dalys, kurių Maskvoje nėra, ir jos norėjo jas turėti, o Sovietų valdžia savo gastrolėms kapitalistiniame pasaulyje bemaž neduoda pinigų arba jų duoda tiek maža, jog jie Vakaruose negali nusipirkti to, ko moteriškos širdys ypačiai trokšta.

Sovietų pasiuntinybė Briuselyje incidentą su Lepešinskaja išvadino "pikta provokacija". Jei tas incidentas kvalifikuojamas kaip belgų provokacija, tai turėtų reikšti, jog belgai nusikalto tuo, kad jų parduotuvėse yra tokių gražių pirštinaičių ir skėčių, jog Maskvos baleto žvaigždė Lepešinskaja negalėjo susilaikyti nepasikėsinusi jas pavogti. Pasiuntinybė pabrėžė, jog Lepešinskaja yra turtinga aktorė ir jai nėra reikalo vogti, kai ji gali nusipirkti, ko tik jai reikia. Mes tikime, kad Lepešinskaja yra turtinga, bet kas jai iš to, kad jai neleidžiama pasinaudoti savo turtu ir nusipirkti 2 poras gražių belgiškų pirštinių, kurios jai ypač patiko. Sovietų meno ir gyvenimo filosofija pagrįsta socialistiniu realizmu, bet sovietų moterys yra abejingos socialistiniam realizmui ir savo gyvenimą stengiasi tvarkyti moteriškų realizmu: nei anglų, nei belgų galanterijos parduotuvės neprovokavo Ponomarevos ir Lepešinskajos vogti; tas "provokatorius" bus ne kas kitas, kaip moteriškas realizmas.

Mes manome, kad sovietų moterys, išskiriant Furcevą, nesižavi žemės sputnikais; jų neinteresuoja klausimas, prisivys ar neprisivys sovietų pramonė Amerikos pramonę. Olga Lepešinskaja susidomėjo gražiomis belgų pirštaitėmis ir dailiu moteriškų skėčiu, ir tai jai pasirodė svarbiau negu 100 stiprių naujausios laidos traktorių. Jei Chruščiovas įsakytų pakelti moteriškų pirštinaičių ir skėčių produkciją, tai Lepešinskaja ir bemaž visos jaunos Sovietų Sąjungos moterys tokiu Chruščiovo įsakymu nuoširdžiai džiaugtųsi, labiau, negu mašinų ir traktorių stočių perdavimu kolūkiams.

Jei sovietų diplomatijai, atrodo, kad Vakarų politikai "provokuoja" jų kultūros atstoves vogti, tad sovietai galėtų tuo pat revanšuotis: kai Vakarų gastrolieriai lankosi Maskvoje, įvilioti juos į sovietinės galanterijos krautuves ir apvaginti.

Tačiau to nėra ir būti negali, nes Vakarų moterys visko turi savo kraštų parduotuvėse su kaupu.

MOTERYS RUOŠIA ĮDOMŲ BALIŲ

Sydnėjaus Moterų Soc. Globos D-ja š.m. spalio 4 d. 7 v.v. visiškai naujoje, tikrai moderniškoje salėje, John Str., šalia lietuviškos baldų krautuvės (priešais Cabramattos paštą, tik 1 min. nuo stoties pėsčiomis) ruošia pavasario proga Kartūno Balių.

Cabramattos balių lankytojai tikrai nustebs moderniškiausia sale, kokios būna tik Europos didmiesčiuose.

Pačiam baliui ruošiamasi intensyviai, nes norima, kad jis būtų ypatingesnis, nei visi iki šiol buvusieji. Rengiamos nepaprastos staigmenos, kurios dalyvius tikrai maloniai nuteiks.

Soc. Mot. Globos D-jos Valdyba

DIDINGOS

TAUTOS ŠVENTĖS IŠKILMĖS

SYDNĖJUJE

Pastarųjų kelerių metų laikotarpyje ALB-nės Sydnėjaus Apylinkės organizuojami mūsų tautiniai minėjimai (Vasario 16-toji, Birželiniai išvežimai, ir Rugsėjo 8-toji) būna vis darnesni ir gražiau pravedami. Oficialioji dalis netęsiama iki nuobodžios begalybės, o meninė dalis parengiama iš tokių meninių pajėgų, kurios daro žiūrovams tikrai malonų įspūdį.

Tuo būdu ir šių metų Tautos Šventė, kuri vyko St. Benedict bažnyčioj, o po to šios bažnyčios parapijos salėje ir vėliau Sydnėjaus Lietuvių Namuose, buvo maloniai ir nenuobodžiai atžymėta.

x

Į Sydnėjaus lietuvių kapeliono kun. Butkaus laikomas iškilmingas Šv. Mišias susirinko apie 400 tautiečių. Maloniai ir darniai choras "Daina", vad. muz. p. Kavaliausko, giedojo lotyniškas ir lietuviškas giesmes, gražiai protarpiais pajvairinamas žinomojo mūsų dainininko p. Vilnonio solo partijomis.

Savo pamoksle kun. P. Butkus šios šventės proga primygtinai ragino parapijiečius dar daugiau aktyvinti tautinę veiklą ir religinę praktiką. Čia jis pabrėžė, kad iš 2.000 Sydnėjaus lietuvių vis dėlto -mažokas nuošimtis tesilanko didžiųjų tautinių švenčių iškilmėse. Jo manymu, šiokiomis progomis galėtų susirinkti mažiausia dvigubai. Be to, gerb. Kunigas dar apgailestavo, kad knygų kioske, kuris yra įrengtas prie bažnyčios ir veikia kiekvieną sekmadienį, išperkama lietuviškų knygų, žurnalų ir laikraščių vis mažesnis kiekis. Tatai esą neleistinas ir apgailėtinas dalykas, rodąs tolydinį mūsų lietuviškos dvasios menkėjimą. Jis išreiškė viltį, kad ateityje vis dėlto ši blogybė gal ir išnyksianti.

x

Oficialiąją minėjimo dalį tuoj po pamaldų bažnyčios salėje, išpuoštoje tautinėmis vėliavomis ir Vytauto Didž. paveikslu, pradėjo veiklus Sydnėjaus Apyl. pirmininkas p. A. Jasaitis, kviesdamas pirmiausia sugiedoti Tautos Himną, o po to atsistojimu pagerbti apylinkės mirusiuosius, kurių dalis tik nesenai iškeliavo į kitąjį pasaulį.

Jam pakvietus, garbės prezidiumo stalą užėmė: Einąs Krašto Valdybos p-ko pareigas inž. B. Daukus, parapijos kapelionas kun. P. Butkus, ALB-nės garbės narys A. Baužė, Lietuvos Savanorių — Kūrėjų S-gos pirm. pulk. V. Šliogeris, Bankstowno Apyl. p-kas A. Šumskas, Cabramattos Apyl. pirm. V. Bitinas, Wollongongo Apyl. pirm. A. Brunkas ir šios dienos prelegentas paskaitininkas J.P. Kedys.

x

Oficialiai šią minėjimo dalį atidarė Krašto Valdybos p-ko pareigas einąs inž. B. Daukus, savo kalboje išryškindamas Tautos Šventės prasmę ir pažymėdamas, kad mūsų praeitis, jos kultūra ir kadaise buvusi valstybinė galybė gal būt jau artimoje ateityje vėl atgaus nepriklausomoje formoje savo tęstinumą, jei mes liksime tais, kokiais mus skyrė istorinis likimas.

Savo gražią ir jautrią kalbą baigė Maironio eilėraščio posmu: "Mylėk, Lietuvi, tą brangią žemę"...

Po jo kalbėjęs kun. P. Butkus šia proga iškėlė keletą konkrečių reikalų dėl mūsų reprezentavimosi svetimšalių tarpe. Jis išryškino tikrai remtiną mintį — išleisti kišeninį kalendorių ar kokią nedidelę brošiūrą anglų kalba, kur tilptų pagrindinės žinios apie Lietuvą su žemėlapiu. Tada, jo nuomone, dažnas iš mūsų, kai mes esame sumaišomi su kitais, ypač su ukrainiečiais, galėtume duoti australams ją pasiskaityti, kad jie įgautų teigiamą supratimą apie mūsų kraštą.

x

J.P. Kedys vaizdžiai, kondensuotai ir gyvai savo paskaitoje "Vytautas ir Kudirka" nušvietė šių dviejų milžinų darbus ir jų reikšmę lietuvių tautai.

Lietuvos istoriją jis suskirstė į tris etapus: Kunigaikščių Lietuva, kurios ryškiausias atstovas buvo Vytautas Didysis; bendravimo su Lenkija epocha ir vėliau tautinis Lietuvos atgimimas, kur visa galva aukščiau kitų (Simano Daukanto, kun. Strazdelio, Dr. Basanavičiaus, Antano Smetonos ir visos eilės kitų tautos žadintojų) iškilo Dr. Vincas Kudirka, kuris realiai anuometiniame "Varpe" statydamas klausimą: ko mes norime? — tik 10 metų kietos kovos laikotarpyje išvarė giliausią tautinės politikos vagą. Kudirka nepuoselėjo romantizmo idėjų, atseit — savęs atpažinimo, o reikalavo jau šių Lietuvos laisvės realybių: savų savivaldybių ir lietuviškų mokyklų bei bažnyčių. Tuo būdu tatai jau buvo pirmasis žingsnis į politinę nepriklausomybę.

Vytautas ir tapo Didžiuoju tik dėlto, kad jį viso pasaulio istorija dėl jo darbų ir galybės tokiu pripažino.

Po to apylinkės pirm. p. Jasaitis dar tarė keletą žodžių, visus kviesdamas širdingon vienybėn ir ragindamas paremti Sydnėjuje ruošiamą tautybių festivalį, kuriame turį ir lietuviai gražiai pasirodyti. Bankstownas jau užtikrinęs 50 jaunuolių tautiniuose drabužiuose. Be to, jis apeliavo į tautiečių sąžinę, kad realiai paremtų Sydnėjaus sportininkus, kurie šių Kalėdų atostogų metu sportinėms varžyboms vyksta į Melbourną.

x

Meninė dalis buvo ne plati, bet tikrai atranki ir gerai paruošta.

Sydnėjaus skautų jaunimas, vadovaujant A. Alčiauskui ir akordeonu palydint A. Plūkui, sušoko Ožėlį, Žiogelį ir Malūną. Darnias gražaus jaunimo gretas širdingais plojimais palydėjo susirinkusi lietuviškoji visuomenė.

Ypatingai malonų įspūdį paliko Sydnėjaus Dainos choras, vad. muz. Kavaliausko, kurio darnus sąskambis daro nuolatinį progresą. Buvo išpildytos šios dainos: Šimkaus — "Vai, žydėk, žydėk;" Sasnausko — "Sužadinkim Lietuvą" ir Žilevičiaus — "Laisvės Daina."

Klausytojams nenuilstamai plojant ir prašant kartoti, buvo dar padainuota — "Kalu, kalu per dienų, žagrelę aš vieną."

Choro progresavimas yra tikrai sveikintinas reiškinys, tik deja, jame nedaug matosi jaunimo. Atrodytų, kad balsingieji mūsų tautiečiai, kurių Sydnėjaus lietuvių tarpe rastųsi gal gera šimtinė, privalėtų vis dėlto daugiau aukotis šiam ryškiausiam tautinės kultūros poreiškiui, įsijungiant į choristų eiles.

Pabaigai tikrai artistiškai padeklamavo žavų Irenos Vilnonytės eilėraštį "Tėviškės skundas" mažoji N. Zinkutė.

Meninę dalį vykusiai referavo Dalia Grosaitė.

x

Sydnėjaus Lietuvių Namus tautiečiai pasiekė savo automobiliais ir Apyl. Valdybos specialiai parūpintu dviaukščiu autobusu. I erdvius dviejų aukštų namo kambarius sutilpo visi atvykusieji. Apylinkės ponios maloniai visus vaišino lietuviškais skanėstais. Kopūstų ir barščių sriubas visiems dalijo veltui. Prie alaus stiklo ir puikių vaišių laikas bėgo nepastebimai, o jaunimas linksmai šoko, aidint tik lietuviškų plokštelių muzikai.

Buvo surengta laimikiais turtinga loterija, kuri reikia tikėti, paturtino Apylinkės kasą.

Apskritai, šis minėjimas buvo tikrai nusisekęs.

Jv.

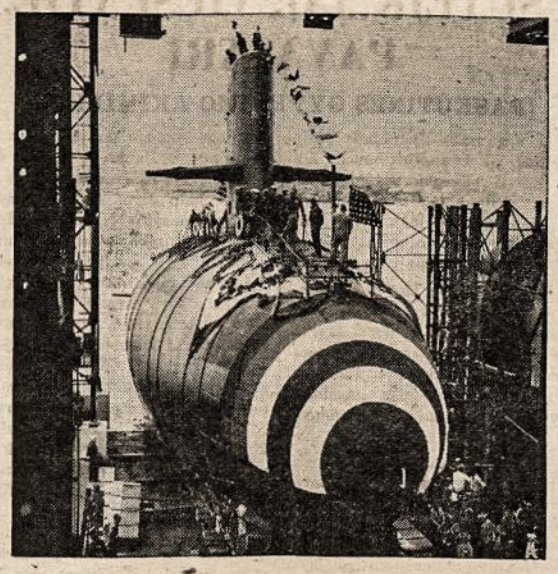

SKIPJAČK

GREIČIAUSIAS AMERIKOS ATOMU VAROMAS POVANDENINIS LAIVAS

Kaip praneša iš Vašingtono, Amerikos laivyno vadovybė nuleido naujo tipo atomine energija varomą povandeninį laivą, kuris bus greičiausias iš jau anksčiau trijų panašaus tipo pagamintų laivų — Nautilus, Seawolf ir Skate.

Skipjack be kuro ir maisto atsargų papildymo galįs išplaukioti po vandeniu per 60.0000 mylių.

Paskutiniu metu Amerika gaminanti dar 6 atominius povandeninius laivus, kurie turėsią vandenilines raketas, vardu Polaris, pajėgiančias pataikyti į taikinius už 1.500 mylių.

JEI NESKAITYSI IR NEPRENUMERUOSI "MŪSŲ PASTOGĖS", NETOLIMOJE ATEITYJE IŠ TAVĘS PASIJUOKS LIETUVIS-[illegible]EISMOKĖS TAVO VAI KAS.

EUROPIETIS SPECIALISTAS
OPTIKAS

Pritaiko Jūsų akims ir pardūoda visų rūšių akinius. Darbo valandos kasdien 9-18 val., šeštad. 9-13 val.

9th Floor, 109 Swanston St., Melb. C.I. Telef. (Priešais Melbourno Town Hall.) Centr. 1819

LIETUVIŲ PREKYBOS BENDROVĖ
LITHUANIAN TRADING COMPANY
1 A, HUNT STREET, L O N D O N, W. 11

Siunčia štandartinį siuntinį: 3 kostiumui medžiagos (pilka, mėlyna ir ruda, arba pasirinktas spalvas), su siaurais ruoželiais, kurio kaina, įskaitant persiuntimą, draudimą ir kt. išlaidas, tiktai £ 12.0.0. (Austral. £ 15.1.6.)

Didžiausias pasirinkimas kitų vyr. ir moteriškų medžiagų, gatavų rūbų, avalynės, vaistų ir kt. Labai žemos kainos. Persiuntimo, draudimo ir kt. išlaidų imama tiktai £ 2.0.0.

Siunčiami pačių supirkti siuntiniai.

Siuntiniai apdraudžiami nuo žuvimo ar sugadinimo. Pasiekia gavėjus per 4-5 savaites.

Visais reikalais kreiptis pas atstovus:
A. LADYGA, 144 ROSE ST., YAGOONA, N.S..W. Tel. YJ 4311.
P. LAIVINS, 89 VICTORIA RD., WEST PENNANT HILLS, N.S.W. Tel. WJ 2459.

Ten galima matyti pavyzdžius ir palikti pačių supirktus daiktus persiųsti.

Artimiausiu laiku bus sudarytas kitas štandartinis siuntinys susidedantis ir kostiumui ir moteriškų suknelių medžiagų labai žemomis kainomis.

Reikalingi atstovai kitose vietose.

AUSTRALIJA — LIETUVA

MES SIUNČIAME:
★ Jūsų nuosavus daiktus — jie turi būti nauji — apdraustu paštu tiesiai į Rusiją.
★ Siuntiniai išeina du kartu į savaitę, nedelsiant.
★ Nėra laivų perkrovinėjimų — normali pašto tarnyba.
★ Visi mokesčiai sumokami — mūsų įstaigoje. Jūsų giminės už gautus siuntinius nieko neprimoka.
★ Visi siuntiniai yra pilnai garantuoti.

CONTAL CO.

Relief Parcels Department
387 LITTLE BOURKE ST., MELBOURNE VIC.
Tel. MU 1608 & MU 3627 po darbo: JB 5368
KLAUSYKITE CONTAL RADIJO PROGRAMŲ
kiekvieną sekmadienį, 3 GL nuo 2 val. p.p. iki 2,30 p.p.

Lituanistinis Kalendorius

SUDARĖ: R.E. MAZILIAUSKAS

Rugsėjis

2 — 1893 m. Kražių skerdynės.
5 — 1898 m. gimė diplomatas St. Lozoraitis.
6 — 1865 m. caro valdžia uždraudė spausdinti lietuviškas knygas lotynų raidėmis.
7 — 1922 m. gimė keramikas Juozas Bakis.
8 — 1430 m. paskirta Vytauto Didžiojo karūnavimo diena.
9 — 1927 m. Tauragės sukilimas
10 — 1875 m. gimė M.K. Čiurlionis.
12 — 1948 m. išėjo "Australijos Lietuvio" Nr. 1.
14 — 1841 m. gimė poetas Antanas Vienažindys.
15 — 1915 m. gimė A. Marius Katiliškis.
16 — 1867 m. gimė Lazdynų Pelėda.
18 — 1917 m. Vilniaus Konferencija.
20 — 1869 m. gimė J. Tumas — Vaižgantas.
21 — 1901 m. mirė Pr. Vaičaitis.
22 — 1921 m. Lietuva įstojo į Tautų Sąjungą.
23 — 1907 m. pirmasis Lietuvos moterų suvažiavimas Vilniuje.
25 — 1906 m. gimė poetas ir buvęs "radijo dėdė" Kazys Inčiūra.
26 — 1883 m. gimė visuomenininkas Kipras Bielinis.
27 — 1911 m. gimė žurnalistas Pranas Alšėnas.
28 — 1939 m. sutartimi Hitleris Lietuvą perleido Sovietams.
30 — 1949 m. pirmasis lietuviškas vaidinimas Australijoje: P. Rūtenio režisuotas "Pirmasis skambutis" Adelaidėje.

● PETRAS PILKA MINI SAVO KORYBINIO DARBO 25 METŲ SUKAKTĮ ir rugpiūčio 1 d. šventė amžiaus pusšimtį. Kilimo ukmergietis, nuo Balninkų. Gimnaziją lankė ir baigė Ukmergėje, o Kaune V.D. universitete huhmanitarinių mokslų fakultetą. Dirbo įvairiose įstaigose ir kurį laiką Amerikoj, Bostone, Lietuvių enciklopedijos leidykloj. Pradėjo rašinėti dar gimnazijos suole, bet nebuvo gausus; vėliau, išėjęs į gyvenimą buvo aktyvesnis, daugumoj lyrikos srityje. Davė ir novelių.

Pirmieji eilėraščiai — Penki fragmentai išėjo 1936 m. Kritika sutiko šiltai Tolimesni rinkiniai: Dienų griuvimas, Parduotas vardas, Žalioji primadona ir 1950 m. Žvaigždžių jieškojimas.

ADMINISTRACIJA PRAŠO

"Mūsų Pastogės" administracija maloniai prašo paskubinti užsimokėti šių metų laikraščio prenumeratą, nes ilgas delsimas tikrai sunkina laikraščio piniginę padėtį ir atskaitomybės vedimą.

J. Strautins
5-TH FLOOR
306 The Causeway
MELBOURNE
X X X
SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

PŪKINĖS KALDROS

PLUNKSNINIAI MATRACAI, PAGALVĖS, LOVOS SKALBINIAI, kaip įpilai ir užvalkalai 63" (160 cm.) platumo, galima gauti firmoje

ROSE

38 WASHINGTON STREET, BEXLEY, N.S.W.
Rockdale stotis. Tel.: LW 1220
SKYRIUS: Flemings Corner Shop, 181 Queen St., St. Marys, N.S.W.
Mūsų atstovas Jus aplankys kiekvienu metu.
Prekės duodamos ir išsimokėjimui. Mes kalbame vokiškai.

PIGIAUSIAI IR GREIČIAUSIAI PAČIŲ SUPIRKTI SIUNTINIAI SIUNČIAMI PER

„ROMUVA"
OVERSEAS PARCEL SERVICE
SAV. L. VACBERGAS
36 WALPOLE ST., KEW, VIC.
TEL. WM 6032

COSMOS TRADING CO.
SAV. A. VAITIEKŪNAS

Siunčiame Jūsų pačių supirktus siuntinius Lietuvon ir Sibiran.
SEKANČIAI SIUNTAI PRIIMAME SIUNTINIUS IKI 21-MO RUGSĖJO. ŠIS TRANSPORTAS YRA KALĖDINIS!!! PASKUBĖKITE IŠSIŲSTI KALĖDINES DOVANAS SAVO GIMINĖMS ŠIUO TRANSPORTU.
Siuntiniai priimami, kaip ir anksčiau, iki 44 lbs. svorio.

DĖMESIO!

Pas mus galite gauti gerų ir pigių medžiagų. Kainos žemesnės negu turguose ar kur kitur. Tiesiai iš fabrikų į Jūsų siuntinius:
Vilnonės kostiuminės medžiagos nuo 25/- — 40/- yardas
Vilnonės suknelėms medžiagos nuo 10- — 18/- yardas
Vilnonės paltinės medžiagos nuo 12/- — 30/- yardas
Gaunamos Essendone ir pas visus agentus.

Pristatykite siuntinius arba siųskite į Essendono geležinkelio stotį prekine važta:
2 SCHOFIELD ST., ESSENDON, VIC. TEL. FX 2325
Miestc: 300 LITTLE COLLINS ST., MELBOURNE (6 aukštas)
TEL. MF 2370. (Atidaryta tiktai ketvirtadieniais, penktadieniais ir šeštadieniais).

SKYRIAI:
SYDNĖJUJE: A. Mauragis, 18 Crinan St., Hurlstone Park, N.S.W., Tel. LL 5549
ADELAIDĖJE: J. Lapšys, 28 Grange Rd., Hindmarsh, S.A.
BRISBANĖJE: C. Kriaučiūnas, 82 Bywong St., Toowong, Q'ld. Tel. U 5827.
PERTH: M. Lingienė, 21 Brookman St., Perth, W.A.
HOBARTE: N. Kantvilas, 57 Strickland Ave., Hobart, Tasm. (Trolley busu nuo G.P.O. Strickland Ave. iki 20 sustojimo).
GEELONG: J. Cirulis, 241 Yarra St., South Geelong, Vic.

SPORTAS

Redaguoja Antanas Laukaitis

Adresas: 4 Chisholm Ave., Belmore, N.S.W. Tel.: UW 4948

MELBOURNAS RUOŠIASI SPORTO ŠVENTEI

Jau kuris laikas, kaip vyksta paruošiamieji darbai organizuojant IX-ją Australijos Lietuvių Sporto Šventę:

1. Pasamdyta salė krepšinio žaidynėms pravesti;
2. Susitarta dėl lauko teniso aikštėlių naudojimo;
3. Lietuvių namuose baigiamas įrengti Sporto Klubo būstinei skirtasai kambarys, kur bus pravedamos šachmatų pirmenybės;
4. Dedama pastangų sutvarkyti Lietuvių Namuose teniso aikštę taip, kad ją būtų galima naudoti tinklinio pirmenybių pravedimui. Galimas dalykas, kad šioje aikštėje įvyks oficialus Sporto Šventės atidarymas su paradu, kalbomis ir sveikinimais;
5. Registruojama nakvynės su išlaikymu svečių pas tautiečius;
6. Tariamasi dėl Sporto Šventės programos spausdinimo ir
7. Iš įvairių vietovių lietuvių sporto klubų plaukia raštai su registracijomis į Sporto Šventę ir tikimasi, kad netrukus bus galima paruošti provizorinį Šventės kalendorių.

Neįmanoma čia viską suminėti, kas yra daroma ir kas yra numatyta, tik norima pasidalinti nuomonėmis su sportu besidominčia visuomene Šventės paruošiamųjų darbų eiga ir painformuoti dalyvius, kad dedama pastangų patenkinti daugumos pageidavimus.

Daugiausiai bėdos sudaro vieno sportininko dalyvavimas beveik visose sporto šakose, kas padaro Šventės programos sudarymą labai painiu, nes neišvengiamai teks kelias sporto šakas pravesti vienu laiku, bet įvairiose vietovėse.

Malonu pastebėti, kad visos vietovės, iki šiolei atsiuntusios registraciją į Sporto Šventę, pasisako už dalyvavimą visose Šventėje numatomose sporto šakose.

JAUNIŲ DALYVAVIMAS SPORTO ŠVENTĖJE

Jau pribrendo laikas, kad Australijoj ruošiant metines lietuvių Sporto Šventes į programą būtų įtraukta ir atskira jaunių sporto varžybų sritis, kur kiekvienos lietuvių gyvenamosios vietovės sportininkai pagal amžių, dar esantieji jaunių klasėje, galėtų varžytis įvairiose sporto šakose, kaip ir vyresnieji. Skaitome, kad įtraukimas jaunių į dabartinę Sporto Šventę ir leidimas jiems dalyvauti bendrose varžybose su subrendusiais yra, visais atvejais, negeistinas reiškinys.

Turint galvoje, kad tinkamas šio klausimo išsprendimas yra nepaprastai svarbus, Varpo Klubo Valdyba numato vietovių sportinių vienetų atstovų susirinkime Melbourne šį klausimą svarstyti pirmuoju punktu. Galimas dalykas, kad ateityje teks jaunių varžybas pravesti net visai atskirai, nes ne kiekviena lietuvių vietovė sugebės, organizuojant Sporto Šventę, priimti tiek daug sportininkų, ypatingai turint galvoje, kad Sportinių Švenčių metu lygiagrečiai yra vykdomi įvairūs kiti tautiniai suvažiavimai, gi ateityje dar norima tuo pačiu laiku pravesti Lietuvių Dienas, kur suvažiuotų chorai, dailininkai, rašytojai, studentai ir Apylinkių atstovai. Realiai galvojant, neatrodo, kad mūsų lietuviškosios Apylinkės būtų pajėgios priimti nakvynei ir pilnam išlaikymui maždaug 400 svečių, atvykusių į tokius tautinius parengimus. Iš to darant išvadą, atrodo, kad būtų galima atskirai organizuoti atskirų vietovių jaunių — sportininkų Sporto Šventes, kad mūsų jaunimas, remiantis pedagoginiais ir auklėjamaisiais principais, palaipsniui ir tinkamai įsitrauktų į subrendusiųjų lietuvių sportininkų gretas ir su laiku užimtų pasenusiųjų vietas. Svarstant šį reikalą, tenka visiškai išjungti atskirų vietovių sportinių vienetų ambicinius interesus, nes negalima rizikuoti jaunuolio lietuvio sveikata, kurios jis lengvai gali netekti, rungtyniaudamas drauge su jau užsigrūdinusiais vyresnio amžiaus sportininkais.

LAUKO TENISAS — NAUJA ŠAKA SPORTO ŠVENTĖJE

Turint galvoje, kad gyvename krašte, kur lauko tenisas yra dar populeresnis, nei krepšinis buvo ir yra Lietuvoje, kad šiai sporto šakai kultivuoti mes čia turime geras sąlygas, o jaunimas šį žaidimą išmoksta net mokyklose, Sp. Kl. Varpas V-ba nutarė į IX-ją Australijos Lietuvių Sporto Šventę, įvykstančią š.m. Melbourne, įtraukti ir šią baltąją športo šaką su viltimi, kad šis reikalas dar labiau paskatins lietuvius Australijoje mokytis ir tobulintis lauko teniso žaidime.

Atrodo, kad šioji naujoji sporto šaka bus pravedama Sporto Šventės metu Davis Cup sistema. Tokiu būdu bus varžomasi komandiniai, kur du žaidėjai iš vienos komandos turės sužaisti po vienas rungtynes su dviem žaidėjais iš kitos komandos. Be to, kiekviena komanda turės dar sužaisti po vieną porinį žaidimą su kiekvienos kitos komandos žaidėjų pora. Taigi kiekvienos vietovės komanda turės sužaisti po penkias rungtynes, nes visos vietovės, atsiuntusios registracijos sąrašus į IX-ją Sporto Šventę, pasisakė už dalyvavimą lauko tenise.

Gražios sekmės šios naujosios šakos reprezentantams.

VISOMS AUSTRALIJOS LIETUVIŲ ORGANIZACIJOMS

Australijos lietuviškasis jaunimas, susispietęs į lietuvių sporto klubus, sveikai lavinasi įvairiose sporto šakose, dalyvauja įvairiuose, australų rengiamuose, sportiniuose parengimuose ir garbingai reprezentuoja lietuvio sportininko vardą. Jau devinti metai, kaip lietuviai sportininkai susirenka į lietuviškąsias Sporto Šventes, savųjų tarpe išbandyti jėgas ir senųjų tradicijų ribose bent kelias dienas į metus pabendrauti grynai savųjų tarpe, kalbant ir mąstant tik lietuviškai.

Iš tautinio auklėjamojo taško žiūrint, šitokių Sporto Švenčių reikšmei įvertinti sunku būtų surasti bent kokį masto koeficientą. Todėl, atrodo, kad visų Australijos lietuviškųjų veiksnių didžiausias rūpestis turėtų būti remti šitokius lietuviškojo jaunimo parengimus, tiekiant ne tik moralinę bei dvasinę paramą, bet ir visokeriopą kitokią pagelbą.

Daugumą Australijos lietuviškųjų organizacijų, įvertindamos jaunimo troškimą bendrauti per sportinius parengimus, iki šiol gražiai rėmė Sporto Švenčių idėją: ragino savo narius lankyti sportines varžybas, savo atsilankymu moraliai paremdavo aktyviuosius dalyvius ir suaktyvindavo pasyviųjų interesą aktyviau įsijungti į sportinę veiklą, aukojo taures ir kitokio pavidalo dovanas. Švenčių laimėtojams pagerbti, kas paskatino silpnesnius, grįžus namo, sparčiau ruoštis sekančiai Sporto Šventei.

Šiais metais IX-jo Australijos Lietuvių Sporto Šventė įvyksta Melbourne ir jos oficialus pravedėjas yra Melbourno Sporto Klubas Varpas. Artėjant Šventei, Sp. Kl. Varpas Valdyba nuoširdžiai kreipiasi į visas Australijos lietuvių organizacijas, prašydamas paremti šios Šventės organizavimą. Tikime, kad nebus nei vienos Melbourno lietuvių organizacijos, kuri nepaskirtų dovanos bet kurios sporto šakos nugalėtojui ir kad organizacijų nariai ir visi kiti pavieniai Melbourno tautiečiai visokiais būdais padės bent moraliai mums šią Sporto Šventę tinkamai pravesti.

Norintieji šiuo klausimu gauti daugiau informacijų, maloniai prašomi kreiptis į p. Leoną Baltrūną, 295 Hoddle St., Abbotsford arba skambinti telefonu JA 3284.

Sp. Kl. Varpas V-ba

Sydnėjuje

R. BAIKAUSKAS SUKŪRĖ ŠEIMĄ

Sydnėjuje gerai žinomas sportininkas Romas Baikauskas, šiuo metu gyvenąs Melbourne, sukūrė lietuvišką šeimos židinį su Danute Ūsaite, kuri Melbourno lietuvių ir ypatingai sportininkų tarpe yra labai populiari.

Romas Sydnėjaus "Kovo" krepšinio komandą jau senai atstovauja. Nors kurį laiką jis ir buvo išvykęs į tolimąją Vakarų Australijos sostinę Perth'ą, kur su savo broliu, vienu iš geriausių tėnykščių žaidėjų, puikiai reprezentavo vietinę lietuvių komandą, tačiau grįžęs į Sydnėjų, jis vėl įsijungė į sportinę veiklą, ir visą laiką buvo pagrindinis gynėjas.

Brangiems mūsų bičiuliams — Danutei ir Romui — naujame jų gyvenime linkime gražios laimės ir lietuviškojo šeimos jaukumo.

Sporto Skyriaus Redaktorius
ir
Koviečiai Krepšininkai

JAUNIAI — JŪSŲ LAUKIAM

Be fizinio auklėjimo, sporto klubas siekia ir kitų tikslų, ateit — išlaikyti mūsų tėvų kalbą, paročius, lietuvišką dvasią, kad šiuos brangius turtus, atsivežtus iš Tėvynės, paveldėtų jaunoji karta. Tremties gyvenimas rodo, kad lietuviškumui išlaikyti svarbiausią vaidmenį vaidina tradicijos ir kalba.

Sporto Klubas "Kovas" ateityje yra numatęs suruošti kultūrinius subuvimus jaunimui ir jų tėvams, kas leistų keletą valandų pabūti lietuviškoje atmosferoje.

Š.m. rugsėjo mėn. 21 dieną, sekmadienį, Sydnėjaus Lietuvių Namuose 2-rą val. p.p. rengiamos jauniams (iki 17 metų) kultūrinės varžybos iš lietuvių kalbos, geografijos ir istorijos. Laimėtojams valdyba yra paskyrusi dovanas. Kviečiami dalyvauti visi jauniai kartu su savo tėvais.

VASAROS TURNYRAS

Kovo vyrai krepšininkai pradėjo žaisti vasaros krepšinio turnyre City of Sydney "A" klasės lygoje. Žaidynės vyksta Sydney High School. Kovo komanda žaidžia: Rugsėjo 8 dieną 7 v. 30 m. prieš Kiniečius; rugsėjo 15 d. 6 v. 30 m. prieš Civics; rugsėjo 22 d. 9 v. 30 m. prieš Royals; spalio 3 (penktadienį) 9 v. 30 m. prieš Newtownians; spalio 10 d. 7 v. 30 m. prieš Kangaroos; spalio 17 d. 6 v. 30 m. prieš Cardinals; spalio 24 d. 8 v. 30 m. prieš YMCA.

Adelaidėje

LIGI ŠIMTO TETRŪKO VIENO VYTIS — STURT 99:61 (56:28)

Po apsnūdimo ir keleto pralaimėtų rungtynių, vytiečiai vėl gražiai pasirodė, pasiekdami augštą rezultatą. Rungtynės buvo pradėtos atsargiai ir lėtu tempu. Užtikrintai pradėjus rinkti taškus, pereita į spartą ir greitus kamuolio perdavimus. Antrame puslaikyje, stengiantis pasiekti šimtinę, buvo atleistas gynimas. Apskritai žaista gerai. Taškai: Ignatavičius 37, Klimaitis 27, Petkūnas 23, Rakauskas su Pyragiumi po 6. Gurskis nors žaidė gerai gynime bet metimo nepadarė.

VYTIS II — KINGSTON 35:41 (20:17)

Antroji vytiečių komanda paskutinėse žiemos pirmenybių rungtynėse susitiko su stipria australų komanda. Pirmą puslaikį vytiečiai žaidė labai gerai ir laimėjo savo naudai. Antrą puslaikį priešininkai padarė spaudimą ir, turėdami geresnį gynimą, rungtynes laimėjo. Pagrindinė vytiečių klaida: nenuimamas kamuolys. Sekančiose rungtynėse bus ketvirčio finalai, kur vytiečiai susitiks su West-Adelaide komanda. Taškai: Gumbys 13, Visockis 10, Lapšys 6, Merūnas 3, Urmonas L. 2 ir Pocius 1

VYTIS JAUNIAI — TORRENS 35:40 (23:14)

Jauniai žaidė be abiejų krašto puolėjų ir be pamainų. Pirmas puslaikis buvo žaidžiamas labai gerai. Antrame puslaikyje prieš pat pabaigą dar jauniai vedė keleto taškų skirtumu, bet paskutinėse minutėse beveik visiškai nebuvo gynimo, kas įgalino priešininką laimėti. Gynimas per ilgai užlaikydavo kamuolį, neleisdami staigiems puolimo prasiveržimams. Už jaunius žaidė Gudelis 23 tšk., Andriušis 8 tšk., G. Statnickas 2 tšk., Rudzenskas 2 tšk. ir R. Stankevičius 0 tšk.

VYTIS I MERGAIČIŲ — MARION 44:17 (26:12)

Paskutines turnyro rungtynes merginos sužaidė kovingai ir įtikinančiu taškų skirtumu jas laimėjo. Pirmame puslaikyje O. Kelertaitė sėkmingai triušk ino priešininkių gynybą ilgais mėtymais. Mūsiškių gynyba dirbo gana vykusiai. Apskritai visos žaidė gerai. Taškai: O. Kelertaitė 17, Kitienė 12, M. Kelertaitė 10, Pečiulytė 3 ir Šiukšterytė 2. Merginos per šį turnyrą pralaimėjo keletą rungtynių lengvabūdiškai, ir dėlto į ketveriukę, žaidžiančią finalus, nepateko. Užteko pasitenkinti 6 vieta. Visdėlto reikia pasakyti, kad pažanga padaryta didelė ir komandiniame žaidime, ir mėtymuose.

VYTIS II MERGAIČIŲ JAUNIŲ — STURT 40:12 (13:7)

Per šį susitikimą jaunių centro puolėja R. Andriusevičiūtė pasiekė rekordinį mėtymų skaičių, pelnydama 31 tašką. Jaunės žaidė didele sparta ir antrame puslaikyje visiškai sužlugdė priešininkių gynybą. Centro puolėja, nors ir turi puikią mėtymo techniką, esant kitai žaidėjai geresnėje pozicijoje turi stengtis kamuolį išpasuoti. Už jaunes žaidė Andriusevičiūtė 31 tšk., L. Radzevičiūtė 5 tšk., D. Radzevičiūtė 4 tšk., gynime labai gerai žaidė R. Šulcaitė su J. Jaunutyte.

STALO TENISAS

Vytiečiai labai nesėkmingai pralaimėjo pusfinalyje prieš National Bank komandą. Rezultatas — 3:7.

LAUKO TENISAS

Greitu laiku yra numatoma surengti tarpusavio turnyrą, kad išaiškintų pajėgiausius žaidėjus-jas, kurie atstovaus Vytį per IX-tą Sporto Šventę Melbourne.

B.N.

Geelonge

VYTIS I — MALAYA 42:41 (22:25)

Rugpiūčio 27 d. Viktorijos pirmenybėse A Rezervo grupės pusfinaly Vytis po sunkios ir permainingos kovos nugalėjo Malaya. Rungtynės pradedamos didele sparta, ir greit Zenkevičius įmeta pirmus taškus Vyties naudai, bet vikrūs malajiečiai greitomis pasuotėmis ir apgaulingais metimais išlygina ir persveria. Nors R. Zenkevičius, dviejų žmonių dengiamas, ir sumeta 14 taškų, bet pirmas puslaikis baigiasi 3 taškais malajiečių naudai. Mūsiškių gynimas ir puolimas sužaidė neblogai, bet, pasuodamiesi aikštės vidury, keletą kartų be reikalo prarado kamuolį. Antrame puslaiky kova ėjo už kiekvieną tašką ir, pagaliau, belikus žaisti vienai minutei, Vytiečiai išlygino. Šimkus veržiasi po krepšiu ir meta, bet malajietis padaro baudą. Teisėjas duoda tik vieną metimą. Likus žaisti apie 20 sek., mūsiškiai ima minutę. Šimkus išnaudoja gautą baudą, persverdamas rezultatą vienu tašku Vyties naudai. Malajiečiai dar bando mesti, bet metimui nepavykus, teisėjų švilpukas skelbia Vyčiai laimėjimą. R. Zenkevičius pasirodė kaip geriausias žaidėjas aikštėje, įmetęs 22 taškus. Kiti komandos nariai sužaidė vidutiniškai ir taškus pelnė sekančiai: A. Bertašius 8, A. Šimkus 7, Ed. Lipšys 3, A. Kaladė 2.

VYTIS I — GRAIKŲ RINKTINĖ 25:34 (8:13)

Olympic Sąjungos pusfinaly vytiečiai nugalėjo estų Kodu komandą 42:41 ir pateko į baigmę, kur susitiko su stipria graikų Rinktine. Pirmame puslaiky, abiem komandom kietai dengiant, rezultatai kyla labai pamažu, bet graikai, turėdami savo eilėse amerikietį, kuris savo apgaulingais metimais dažnai pralaužia Vyties gynimą ir gana gerai uždengia centrą, laimi puslaikį 13:8. Antrame puslaiky, nors vytiečiai ir stengiasi išlyginti rezultatą, bet dalinai iš nuovargio (per vieną savaitę turėjo sužaisti visas baigmines rungtynes Olympic ir A Rezervo grupėje), dalinai taupydami jėgas rytojaus rungtynėms, Vytis pralaimi. Reikia pripažinti, kad Graikų Rinktinė pasirodė, kaip darnus vienetas ir pelnytai laimėjo šį susitikimą. Taškus įmetė vyčiai: R. Zenkevičius 17, A. Šimkus, A. Bertašius ir E. Lipšys po 2, A. Kaladė ir A. Bacevičius po 1.

VYTIS — VIKTORIJOS KREPŠINIO A REZERVO GRUPĖS NUGALĖTOJAS

VYTIS — CARLTON 42:37 (23:20)

Po daug įdėto darbo, bei išlieto prakaito, po daug jaudinančių momentų, kada laimėjimas "kabėjo ant plauko", Vytis pagaliau atsiekė savo užsibrėžtą tikslą — pateko į baigmines rungtynes.

Pilna salė žiūrovų, jų tarpe nemažas būrelis geelongiškų, kurie atvyko į Melbourną stebėti šių rungtynių ir bent moraliai vytiečiams padėti.

Abi komandos nuo pat žaidimo pradžios, suprasdamos rungtynių svarbumą, kietai kovoja už kiekvieną tašką, bet vytiečiai, geriau išnaudodami centrą, baigia pirmą puslaikį 23:20 savo naudai. Prasidėjus antram puslaikiui, australai greitais prasiveržimais išlygina ir net persveria vienu tašku savo naudai. Žaidžiant ketvirtas rungtynes vienoje savaitėje, nemažai nuvargino vytiečius, bet jų didelis pasiryžimas laimėti ir trenerio St. Ginčausko strateginiai patariami neleido komandai pasimesti. Greit Bacevičius dviem tolimais metimais ir bauda pataiso padėtį, bet Kaladė su penkiom baudom apleidžia aikštę, o Bertašius, turėdamas 4 baudas, pasikeičia vietomis su Zenkevičium. Likus žaisti keliolikai sekundžių Vytis jau vedė 4 taškais, Šimkus dar įmeta baudą ir švilpukas skelbia Vyties laimėjimą. Taškus įmetė: R. Zenkevičius 16, A. Bacevičius 10, A. Šimkus 6, A. Bertašius 6, Ed. Lipšys 4, A. Kaladė 1 ir D. Kairaitis 0.

Po rungtynių Melbourno krepšinio Sąjungos prezidentas pasveikina vytiečius su pergale ir įteikia pereinamąją dovaną — skydą. Atvykę geelongiškiai spaudė rankas laimėtojams ir ypatingai dėkojo treneriui St. Ginčauskui, kurio akyse buvo matyti džiaugsmo ašaros, už gerą komandos paruošimą. Su šiuo laimėjimu Vytis automatiškai pereina kitais metais į Viktorijos lygą.

Viktorijos lygos pirmenybes šiais metais laimėjo Mormon Yankees, nugalėdami Y.M.C.A. 55:44.

SOTUS IR APSIRENGĘS BŪDAMAS ATSIMINK VARGSTANČIUS BROLIUS VOKIETIJOJE.

"Savi pas savus"

KAM JUMS SIŲSTI PER SVETIMUOSIUS, JEI D. BRITANIJOJE YRA LIETUVIŠKA IR TIK VIENA VIENINTELĖ TOKIA ĮSTAIGA, PER KURIĄ JŪS GALITE PASIŲSTI SIUNTINIUS SAVIESIEMS Į LIETUVĄ, SIBIRĄ AR KUR KITUR. O TOKIA ĮSTAIGA YRA: RAŠYKITE — BALTIC STORES LTD., 421, HACKNEY RD., LONDON, E. 2. ENGLAND. TEIRAUKITĖS, IR JUMS TUOJAUS BUS ATSAKYTA ORO PAŠTU.

UŽSAKYKITE, IR JŪSŲ SIUNTINYS TUOJAU PAT BUS IŠSIŲSTAS JO LAUKIANTIEMS JŪSŲ ARTIMIESIEMS.

Užsakę ramia sąžine laukite pakvitavimo iš savo artimųjų, nes už siuntinį atsako BALTIC STORES BENDROVĖ.

Nesibaidykite, jei užsakydami neturite iš karto visos reikalingos pinigų sumos, nes Baltic Stores skuba pirma pasiųsti kas užsakyta, o tik paskui suveda sąskaitas. Baltic Stores yra pasitikėjimu paremusi savo santykius su savo tautiečiais.

BALTIC STORES vienintelė siuntinių įstaiga, kuri pajėgia pigiausiai pasiųsti netik visokius siuntinius, bet taipogi ir maisto siuntinius!

BALTIC STORES mielai pasiunčia už labai mažą mokestį (informacijos suteikiama atskirai paprašius) ir pačių tautiečių sudarytus siuntinius.

BALTIC STORES pasiųs jums lietuviškų prekių ir vaistų kainaraščių, tik paprašykite parašydami. PRAŠYKITE MŪSŲ MEDŽIAGŲ PAVYZDŽIŲ.

SIUNTINIŲ SIUNTIMAS YRA ŠALPOS DARBAS, todėl Baltic Stores būdamos grynai lietuvių nuosavybe stengiasi ne pasipelnyti, bet kiek galint daugiau padėti savo tautiečiams kuo pigiau pasiųsti siuntinius. Nes tai gyvybinis reikalas tiek siuntėjui tiek gavėjui.

NEUŽMIRŠKITE, KAD MES ESAME LIETUVIAI, be jokių "skyrinių" priemaišų. O lietuvis visada geriau susikalbės su lietuviu.

BALTIC STORES BENDROVĖ

(SAVININKAS Z. JURAS)

421, HACKNEY RD., LONDON, E. 2. ENGLAND.

MŪSŲ PASTOGĖ

TAUTOS ŠVENTĖ

IR

LIETUVIŲ NAMŲ ATIDARYMAS

Adelaidėje

Šių metų Tautos Šventė Adelaidėje buvo atšvęsta labai prasmingai — tos šventės proga rugsėjo 7 d. buvo pašventinti ir oficialiai atidaryti Lietuvių Namai Adelaidėje.

Tai pirmas kartas, kada Tautos Šventė vyko patiems lietuviams priklausančiuose, savo aukomis nupirktuose namuose. Gal ir dėlto ankščiau nė į vieną tautos šventėų minėjimą nebuvo susirinkusi tokia gausi Adelaidės lietuvių visuomenės dalis.

Į Lietuvių Sąjungos pakvietimą nuoširdžiai atsiliepė visos geriausios Adelaidės lietuvių meninės pajėgos ir jų dėka pačios iškilmės virto gražaus vieningumo ir bendrų lietuviškų reikalų supratimo demonstracija.

Tos dienos iškilmes galima suskirstyti į keturias dalis: 1) iškilmingos pamaldos Katedroje, 2) oficialioji dalis (namų pašventinimas, žvilgsnis į rugsėjo 8-ją ir namų atidarymas), 3) meno paroda ir 4) meninė dalis.

Jau pamaldos Katedroje pajungė visus iškilmingai nuotaikai, kurią ypač pagilino turiningas kun. J. Kungio pamokslas, Lituania choro giesmės, solistė G. Vasiliauskienė ir smuikininkas Pr. Matiukas.

Oficialioji dalis prasidėjo 4 v. po pietų Lietuvių Namuose, kuriuos iškilmių pradžioje pašventino kun. J. Kungys, nuoširdus tų namų rėmėjas. Jis meldė Dievą palaimos tiems namams ir visiems, kurie juose lankysis. Jis pasidžiaugė sujungtu visų lietuvių laimėjimu ir užtikrino visokeriopą savo paramą.

Apylinkės valdybos pirm. J. Vasiliauskas, apžvelgęs rugsėjo 8-tosios reikšmę ir svarbą tremtiniams, taip pat ilgėliau sustojo ties Lietuvių Namais. Jis išryškino jų reikalingumą ir ypač užakcentavo tai, kad kiekvienas Adelaidės lietuvis privalo visomis išgalėmis juos remti materialiai ir moraliai. Pagal jį, tatai yra visų lietuvių namai ir visų bendriems lietuviškiems reikalams jie tarnauja.

Namus oficialiai atidarė Lietuvių Sąjungos pirm. V. Raginis. Iš jo žodžių ir iš jo nuotaikos tryško tas pasididžiavimas lietuvių vienybe ir jos rezultatais — savais Lietuvių Namais. Tai yra visų Adelaidės lietuvių pasiaukojimo vaisius. Jų tobulinimui, puošimui ir gražinimui dabar turi būti nukreiptos visų lietuvių jėgos. Čia yra galimybių plėstis ir augti.

Prie lietuvių džiaugsmo prisijungė ir estų bendruomenės Adelaidėje atstovas p. Ollino, kuris pasidžiaugė Lietuvių Namų atidarymo, ypač Tautos Šventės, proga. Latvių bendruomenė atsiuntė savo sveikinimą raštu.

Oficialiai daliai baigiantis, Kultūros Fondo pirm. L. Martinkus atidarė Adelaidės lietuvių meno parodą ir kvietė visus susirinkusius ją tuojau pat apžiūrėti.

Meno parodoje savo kūrinius išstatė šeši Adelaidės lietuviai menininkai: S. Neliubšys, A. Kudirka, V. Rydlinskas, J. Rudzinskas, P. Savenis ir L. Žygas. Kiekvienas iš jų patiekė parodai po 10 savo kūrinių, ir dėl to Lietuvių Namų salė virto tarsi meno galerija, teikianti malonumo akiai ir širdžiai.

Tikrai būtų naudinga, jei kas nors galėtų šią gražią lietuviško meno demonstraciją apžvelgti iš meniškosios pusės ir padaryti jos įvertinimą. Tačiau paliekant nuošaly akademinį kūrinių nagrinėjimą, tenka pasakyti, kad jau pats tos meno parodos faktas labai prisidėjo prie pačios šventės pilnumo ir turiningumo. Daugelyje paveikslų kiekvienas apčiuopė apleistos tėviškės kampelius, beržynėlius, paežeres, žiemos ramybėje besiilsinčias eglaites, tylų lietuvišką kaimą, seną koplyčią ir t.t.

Kultūros Fondo pirmininkas ne be reikalo pasidžiaugė, kad per 10 metų pirmą kartą pavyko sujungti krūvon visus Adelaidės lietuvius dailininkus. Tai tikrai džiugus ir daug žadantis faktas. Tegul greta "tūzų" glaudžiasi paveikslai ir tų, kurie dar nedrąsiai naudoja teptuką ir nuklysta, anot jų pačių, į spalvų sumakalojimą.

Kaip teko ten pat patirti, Lietuvių Namuose projektuojama įrengti nuolatinę lietuvių menininkų parodą. O tai sveikintina iš visos širdies. Tokia nuolatinė paroda daug glaudžiau surištų visuomenę su pačiais dailininkais, auklėtų ją meniniu požiūriu ir praskintų paveikslams kelią į lietuvių šeimas.

Po parodos apžiūrėjimo, vyko paskutinioji šventės dalis — meninė programa, išpildyta beveik visų Adelaidės menininkų ir meno ansamblių.

Pirmoji scenoje pasirodė visos Adelaidės nuoširdžiai mėgiama dainininkė G. Vasiliauskienė, kuri padainavo ariją Vilnius iš B. Dvarionio operos "Dalia", J. Strolios Ilgėsį ir St. Gailevičiaus — Oi, laukiau, laukiau.

Solistę Vasiliauskienę pakeitė aktorius Z. Kučinskas, padeklamuodamas V. Prosčiūnaitės "Vėjai iš Rytų". Toliau sekė piano solo gabalėlis. Nuoširdi lietuvių bičiulė Dorothea Oldham, be kurios neapseina beveik nė vienas lietuvių pasirodymas, paskambino V. Jakubėno Pasaką.

Pilną, pilnutėlę salę (apie 400 žmonių) ypatingai nudžiugino solistės A. Binkevičiūtės — Gučiuvienės pasirodymas scenoje. Aš pats per spaudą iš dalies padėjau sudaryti nuomonę, kad dainininkė iš mūsų pasirodymų pasitraukia visai. Tačiau ponia Gučiuvienė, būdama ne tik puiki dainininkė, bet ir tauri lietuvė, atrodo, širdy niekada nejautė noro pasitraukti į šoną. Sunkios fizinio darbo sąlygos siuvykloje ir įtemptas darbas privačioj studijoj buvo solistę labai išvarginę. Tačiau dabar padėtis yra pasikeitusi. Ponia Gučiuvienė perėjo į įstaigą raštinės darbui ir dėl to netaip pavargsta fiziškai. Be to, uždarius privačią studiją, dabar atsirado daugiau laiko pačiai dainai. Taigi yra vilties, kad p. Gučiuvienės dainavimu galėsime gėrėtis ir toliau. Namų atidarymo proga A. Gučiuvienė padainavo Mano Tėvynė (S. Čerienės), Nauja Daina (St. Gailevičiaus) ir Savo Skambančia Daina (S. Čerienės).

A. Gučiuvienės dainą toliau pakeitė J. Gučiaus beletristinis žodis apie kenčiantį ir kankinamą lietuvį. Šis jo kūrinėlis būtų labai tikęs ištrėmimų minėjimui.

Po to pasirodė Lituania choras su savo dainom. V. Šimkui diriguojant, choras sudainavo Valiok, Dalgeli (J. Strolia), Vakarinė Daina (St. Šimkus), Laikas Namo (St. Šimkus) ir Anoj Pusėj Ežero (J. Žilevičius).

Ypač džiugu konstatuoti, kad Lituania choras priekin žengia gana sparčiais žingsniais. Paskutiniai jo pasirodymai Katedroje, Miesto Rotušėje ir, pagaliau, Lietuvių Namuose, ypatingai džiugina kiekvieną lietuvį.

Programos pabaigai Savaitgalio Mokyklos tautinių šokių grupė, vadovaujama M. Grėbliūnienės, pašoko Čigonėlį, Suktinį ir Aučia Vėjas, o jaunimo grupė, vad. Br. Lapšienės — Mikitą, Kepurinę ir Žiogelius.

Pasibaigus programai, dalis lietuvių dar pasiliko salėje ir tęsė meno parodos apžiūrėjimą arba vaišinosi Moterų Sekcijos parengtais užkandžiais ir kava.

Nėra abejonės, kad tik savi namai įgalino lietuvius šiais metais taip gražiai ir iškilmingai atšvęsti Tautos Šventę. Atrodo, kad visi pilnai supranta Lietuvių Namų reikšmę. Jeigu nebus bandymų visuomenę skaldyti, netrukus šie namai virs pilnutiniu lietuvybės židiniu visai Adelaidės lietuvių bendruomenei.

V.R.

SYDNĖJUS

ATŽALA DIRBA

Sydnėjaus lietuvių teatras "Atžala" jau kuris laikas repetuoja anglų dramaturgo J.B. Priestley trijų veiksmų vaidinimą "Pavojingas Posūkis". Režisuoja K. Dauguvietytė. Veikalą lietuvių kalbon vertė V. Narušienė. Premjera numatoma lapkričio mėnesio pabaigoje.

NEATSIIMTI LAIMĖJIMAI

Sydnėjaus Apylinkės V-ba praneša, kad Tautos Šventės proga įvykusioje daiktinėje loterijoje yra išlošti ir neatsiimti du laimėjimai: bilietų Nr. B 8 ir Nr. 87. Bilietų savininkus prašoma prizus atsiimti. Kreiptis į Apylinkės V-bos narius.

PADĖKA

ALB Sydnėjaus Apylinkės V-ba Tautos Šventės minėjimo iškilmių ruošimą ir jų pravedimą padėjusiems:

Kun. P. Butkui — už iškilmingas pamaldas ir dienai pritaikytą pamokslą, dirigentui p. Kavaliauskui ir "Dainos" choristams, skautų tautinių šokių grupei, Sporto Klubui "Kovas" talininkams ir Sydnėjaus Namų Tarybai; p-nui Vilnoniui, p. Kiveriui, p. Kedžiui, p. Vilnonytei (už parašytą eilėraštį), p. Zinkutei, p. Grosaitei, p. Jablonskienei, p.p. Simniškiams, p. V. Dantai, p. Grosui, p.p. Skeiviams, p. Vizbarui, p. Janušauskui ir p. Pylypavičiui, padėjusiems šventę pravesti;

Bankstowno ir Wollongongo Apylinkių V-boms už loterijai dovanų parūpinimą, o taip pat jų aukotojams;

Daug vargo turėjusioms ir lietuviškos moters pasiaukojimą parodžiusioms, paruošiant ir pavalgydinant minėjimo dalyvius: p. Osinienei, p. Cibulskienei, p. Šidlauskienei, p. Narbutienei, p. Bačiulienei, p. Žygienei, p. V. Osinaitei, o taip pat ir visiems kitiems, padėjusiems minėjimą pravesti, nuoširdžiai dėkojame.

Sydnėjaus Apylinkės V-ba

SEN. SKAUTŲ ŽIDINIO SUEIGA

Dar kartą pranešama, kad sen. skautų L.L. Židinio sueiga įvyks š.m. rugsėjo 20 d. 5 v. p.p. Bankstowno Lietuvių Namuose — East Terrace, Bankstowne.

Dienotvarkėje numatyta išspręsti visą eilę svarbių, Židinį liečiančių, reikalų.

Po sueigos bus parūpinta arbatos, todėl prašoma atsinešti sumuštinių ir puodelius.

Židinio nariams dalyvavimas būtinas. Atvykstame nesivėluodami.

L.L. Židinio vadovybė

IŠNUOMOJAMAS KAMBARYS

18 Crinan St., Hurlstone Park.

Kreiptis vietoje arba paskambinti telefonu LL 5549.

MELBOURNAS

MENO DIENOS MELBOURNE

Mus informuoja, kad per š. m. Krašto Tarybos suvažiavimą Melbourne A.L. Kultūros Fondas pilnu intensyvumu ruošiasi Meno Dienoms.

Programoje numatyta:

1. Dr. Vinco Kudirkos minėjimas — koncertas,
2. Australijos lietuvių dailininkų meno kūrinių paroda,
3. Australijos lietuviškųjų spausdinių paroda ir
4. Sporto Šventė.

Pastebima, kad meno parodoj, pagal galimybes, dalyvaus visi Australijos lietuviai dailininkai ir skulptoriai, o koncerte, šiuo tarpu negalint suruošti visos Australijos bendros dainų šventės, dalyvaus Melbourno choras ir vietinės solistų pajėgos.

TAUTINIAI ŠOKIAI TELEVIZIJOJE

Neperseniausiai, stebint Melbourno televizijos stoties Nr. 7 programą, teko maloniai nustebti, išvydus Melbourno lietuvių tautinių šokių grupės šokėjus.

Pasirodo, kad iš anksto buvo susitarta su šios stoties administracija dėl lietuviškų tautinių šokių populiarizacijos. Šiam kartui buvo leista pašokti tik du tautinius šokius, kurie Atžalyno jauniesiems šokėjams pavyko pavyzdingai pravesti, užsitarnaujant teisę pasirodyti vakariniam vaidinime, apie kurį bus vėliau visuomenei pranešta, kad kiekvienas galėtų pasigrožėti mūsų mikliai šokančiais tautiečiais. Ne tik patys šokiai, bet ir šokėjų tautiniai rūbai paliko labai gražų įspūdį, ką maloniai pastebėjo ir programos pranešėja.

Džiugu pabrėžti, kad Atžalyno šokėjai yra padarę gražią pažangą, nes ir šokyje, ir laikysenoje jautėsi darnumas, laisvumas ir maloni išraiška.

Linkėtina, kad tokių pasirodymų būtų daugiau.

DAINOS MYLĖTOJŲ VEIKLA

Jau du mėnesiai, kaip Melb. dainos mylėtojai kruopščiai renkasi į repeticijas ir mokosi dainų, kurias numatoma dainuoti š. m. gruodžio mėn. per Kultūros Fondo rengiamas Meno Dienas.

Pereitą savaitę į repeticiją pirmą kartą susirinko visi balsai ir buvo bandoma jungti atskirais balsais išmokstąsias partijas. Malonu buvo išgirsti per trisdešimts galingų balsų, besitaikančių prie dirigento užtikrinto mosto. Visų maloniam pasitenkinimui, gražiai suskambėjo atskirais balsais išmoktos dainos, kas įrodė dainininkams, kad neveltui buvo dirbama ir aukojama taip kiekvienam brangus laikas.

ELBE

RUOŠIAMASI BALIUI

Melbourno Lietuvių Namų naudai rengiamas tradicinis balius įvyks š.m. spalių mėn. 10 d. Richmondo miesto salėje. Lietuvių Namai — visų namai. Todėl Melbourno Lietuvių Klubo Taryba rengiasi visus tautiečius maloniai priimti, visiems suteikti tikrai linksmą baliaus nuotaiką ir visiems maloniai patarnauti.

Todėl visi visiems sakome iki pasimatymo Lietuvių Namuose baliuje.

BIZNIS AR POLITIKA?

Viena melbourniškė degtukų firma, gal savo reklamai, išleido degtukus su įvairiomis tautinėmis vėliavėlėmis ant dėžučių. Kai kas ėmė rinkti dėžutes ir sudarinėti vėliavų komplektus. Vienas toks rinkėjas pasigedo estiškos, latviškos ir lietuviškos vėliavėlių ir nusiuntė firmai tų vėliavėlių pavyzdžius, siūlydamas atspausti ir jas. Firma atsakė, esą išleista 64 vėliavų komplektas ir tuo reikalas baigtas. Reikėję, esą, apie tai painformuoti juos anksčiau. O kai dėl pačių pabaltiečių vėliavų, tai jos firmai žinomos, nes firmos manadžeris tuose kraštuose yra buvojęs.

Jei vėliavos turėtų patarnauti firmos reklamai, ji išeitų menkoka, nes pav. vien Jungtinėse Tautose yra atstovaujama 81 vėliava. Jei tai turėtų būti kas nors politinio, tai atrodytų dar menkiau, nes be niekur nieko nurašyti tautas nebūtin — mažiausiai nemandagu.

Rinkėjas

ADELAIDĖ

VISUOTINAS AUSTRALIJOS LIETUVIŲ STUDENTŲ SUVAŽIAVIMAS

Pranešame, kad trečiasis visuotinas Australijos lietuvių studentų suvažiavimas šaukiamas š.m. gruodžio 27, 28 ir 29 dienomis Adelaidėje. Posėdžiai ir pramogos vyks Lietuvių Namuose. Darbotvarkė bus paskelbta vėliau.

Visus collegas studentus prašome jau ruoštis suvažiavimui. Kadangi Centrinė Studentų Valdyba neturi adresų tų studentų, kurie studijuoja universitetuose, kur nėra studentų sąjungos skyrių, todėl visi tie studentai prašomi pranešti savo adresus Centrinei Valdybai, kad galėtume tiesioginiai informuoti apie pasiruošimus suvažiavimui. Visais reikalais rašyti Centrinės Valdybos sekretoriui šiuo adresu: J. Arminas, 35 Cator St., Hindmarsh, S.A.

Centrinė Studentų Valdyba

PADĖKA

Adelaidės lietuviai studentai nuoširdžiai dėkoja už pagalbą ruošiant studentišką balių š.m. rugpjūčio 30 dieną — Moterų Sekcijos ponioms, visoms šeimininkėms, paruošusioms puikų maistą, mergaitėms — talininkėms, pagelbėjusioms tvarkyti baliaus reikalus salėje ir virtuvėje, visiems kitiems asmenims, aukojusiems maistą ar kitokius dalykus arba kitokiu būdu pagelbėjusiems ruošiant balių, o taip pat visiems svečiams ir viešnioms, atsilankiusiems praleisti keletą valandų su studentais.

Visiems visiems nuoširdus ačiū!

CANBERRA

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

Kaip ir visada, tautiniai minėjimai sutraukia daugumą Canberros lietuvių. Nors tatai viena iš mažųjų bendruomenės apylinkių, tačiau energingos dabartinės Apyl. Valdybos dėka ši šventė atžymėta įspūdingai ir turiningai.

Minėjimą pradėjo pirm. A. Martišius, o turiningą ir aktualią paskaitą skaitė A. Butavičius.

Meninę minėjimo programą pianinu išpildė J. Petronis. "Legendą apie Nežinomą Kareivį" padeklamavo P. Pilka. Jaunoji pianistė G. Balsytė taip pat paskambino pianinu. E. Rataiskienė paskaitė savo kūrybos vaizdelį, Pr. Darius solo padainavo tris dainas: vieną savo kompozicijos ir kitą privalėjo dar pakartoti. Akompanavo J. Petronis. A. Pilka (junj.) bandė savo jėgas deklamacijoj.

Pabaigus šventę Tautos Himnu, Canberros lietuviai dar pasišnekučiavo prie ponių suneštų skanėstų ir arbatos stiklo.

NAUUJA MOTERŲ SEKCIJOS VALDYBA

Š.m. rugsėjo 7 d. Canberros Apyl. Moterų Sekcija turėjo metinį susirinkimą, kur buvo išrinkta nauja šios sudėties valdyba: E. Baltaragienė, V. Gružauskienė ir E. Perlibachienė.

Pp.

HOBARTAS

LAIMIKIO BEJIEŠKANT

Skubu vieną vakarą per Hobartą ir girdžiu — šunes skalija. Sustoju triukšmo vieton, įdomaudamasis. Na, ir tenka nustebti šio įvykio priežastimi — lenktynes laimėjo toks šuo, kuriuo niekas netikėjo...

Tačiau kitaip galvojo viena senutė ir vienas mūsų tautietis, kuriems lenktynių kasa išmokėjo po 99 svarus ir 9 šil.

Atrodo, kad čia tikrai didelio įvykio būta: vieno laikraščio reporteris panoro net laimėtojų pavardes sužinoti. Tik prakaitavo vargšelis, sunkiai skiemeniuodamas lietuvišką pavardę ir iš tautiečio Jokūbo mums įprastai skambančios pavardės padarė kažkokį — "Džek Jaraumenas".

Toks pavardės iškraipymas, tačiau, negalėjo Jokūbo geros nuotaikos sumažinti. Džiaugsmu nešinas, jis nubėgo ir nusipirko 55 Tasmanijos loterijos bilietus. Dėja, čia laimikis buvo itin liesas — vos 10 svarų. Todėl sekantį šeštadienį — jis ir vėl pas šunyčius. Anie jam vėl 60-ties svarų kyšt ir pakišo.

Bet kas toliau buvo — man jau nebegražu net plepėti, nors šis mūsų tautietis pasiryžęs vis dėl to laimėti — gal automobilį, o gal net... žmoną?

Garnys

PERTHAS

ŽYMUS KREPŠININKAS

Jau nuo seniau Vakarų Australijoj ypač išpopuliarėjo žymus lietuvių krepšininkas Algirdas Baikauskas.

Vakarų Australijos spauda, įvertindama jo žaidimą, skyrė daug vietos jam pagirti.

Laikraščių pranešimu, Algirdas Baikauskas tik šio žiemos sezono metu, žaisdamas latvių komandoj Patria centro puolėju, yra surinkęs per 400 taškų. Per eilę metų žaisdamas Patrijoj, o kurį laiką ir lietuvių "Storme", jis visada surenka daugiau pusės visų taškų. Jo surinktų taškų skaičius kiekvienam paskiram žaidime ne mažesnis už 23.

Algirdas visai užtarnautai laikomas V. Australijos krepšinio žvaigžde. Pastaruoju metu dėl susidariusių aplinkybių jis pertraukė krepšininko karjerą, tačiau V. Australijos lietuvių visuomenė tiki, kad A. Baikauskas ir vėl įsijungs į krepšinį, toliau garsindamas lietuvių vardą.

Pertietis

Pajieškojimai

★ Prašoma atsiliepti Stasį Krutulį, apie 37 metų amžiaus, yra žinių iš U.S.A. Rašyti A. Juodgalvis, 348 Argyle Str., Picton, N.S.W. arba skambinti 391 Picton.

Pskt. IZIDORIUI JONAIČIUI,

dėl netikėtos jo žmonos mirties,
gilią užuojautą reiškia

Sydnėjaus Skautų "Aušros"
Tunto Štabas

Inž. Pskt. IZIDORIŲ JONAITĮ,

jo mylimai žmonai staiga mirus,
giliai užjaučiame ir drauge liūdime

Senųjų Skautų Židinio Vadovybė
ir nariai

Mielam ponui

Inž. IZIDORIUI JONAIČIUI,

jo mylimai žmonai Vilhelminai mirus,
reiškiame nuoširdžią užuojautą

A. ir A. Baužės

Printed by Mintis Pty. Ltd., Fredbert St., Leichhardt, Sydney, (Tel. WB 1758), for the publisher Vytautas Simniškis, as President of the Australian — Lithuanian Community — 779 Elizabeth St., Zetland, Sydney, N.S.W. (Tel. MX 2120).